

ПЕНКА ДИМИТРОВА

МАРИЯ БОНЧЕВА

НЕВЕНА ПЕТРОВА

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

ЗА ВТОРИ КЛАС

2.

ПРОСВЕТА
плюс

ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

В учебника са използвани снимки от *Shutterstock*.

© Пенка Петрова Димитрова, Мария Георгиева Бончева, Невена Йорданова Петрова, 2017 г.

© „ХРИС – 2001“ ЕООД – художник на корицата, илюстрации и графичен дизайн, 2017 г.

© „Просвета Плюс“ ЕООД, всички права запазени.

ISBN 978–619–222–091–4

ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО

Скъпи второкласнико,

Това е твоят първи учебник по български език. Създаден е с много любов специално за теб. С него ще направиш първите си стъпки в необятния свят на нашия език. Учебникът ще ти помогне да пишеш и говориш правилно и грамотно. От него ще научиш много нови неща за звуковете и буквите. Ще разбереш какво назоваваме с думите. Ще се запознаеш с различни по вид изречения. Ще прочетеш интересни и забавни текстове.

По пътя към новите знания ще те придружават нашите герои Мони и Мила. Заедно с тях ще съчиняваш интересни истории, ще описваш любими цветя и животни, ще разказваш за вълнуващи приключения.

Ще ти помагат няколко знака. Разгледай ги добре и запомни какво означават.

Въпроси,
задачи

Да си припомня!

Работа в екип

Да запомня!

Разказвам

Нашият проект

Не забравяй, че в учебника не се пише.

Пожелаваме ти забавно и ползотворно учене!

Авторите

ЗНАЯ КАКВО Е ТЕКСТ

1 В коя колонка е написан текст?

Юлия е ученичка във втори клас. Йоан и Мария са нейни съученици и приятели. След училище тримата често се прибират заедно.

Юлия е ученичка.
Съученици са децата, които учат в един и същи клас.
Йоан и Мария често се прибират заедно след училище.

2 Прочети записаното в еднаквите фигури. Коя група изречения образуват текст?

В България има много природни забележителности.

Това, което ни заобикаля, се нарича природа.

Едни от тях са езерата в планината Рила.

България е красива страна.

Наричаме ги Рилските езера.

В планината Рила има седем големи езера.

● Напиши текста в тетрадката. Постави му заглавие.

Помощ:

Красивата природа

България

Рилските езера

ЗНАЯ КАКВО Е ИЗРЕЧЕНИЕ

1 В коя колонка са написани изречения?

Атанас обича да играе гимнастика.
Сутрин ставам рано за училище.

обича спортува Атанас
училище рано ставам

2 Подреди думите така, че да образуват изречение.

- най-голямото е богатство здравето
- да си здравето пази трябва всеки

3 Кое изречение на кой модел отговаря?

А Хранете се здравословно! 1) _____, _____.

Б Кое е важно за здравето ни? 2) _____?

В Ани е лекар, а Мишо е треньор. 3) _____!

4 Напиши по едно изречение към всеки модел.

- _____.
- _____?
- _____, а _____.

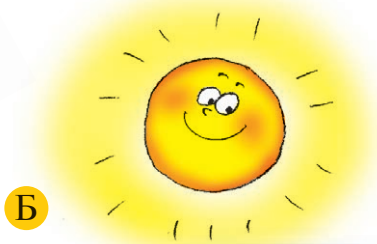
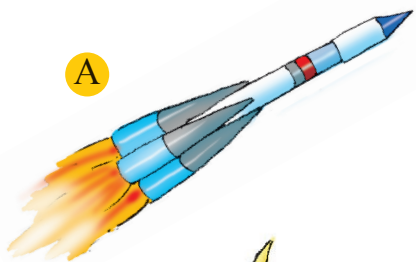
5 Състави изречения по илюстрацията. Опитай се да ги свържеш в текст.

ЗНАЯ КАКВО СА ЗВУК И БУКВА

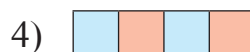
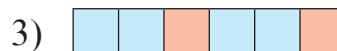
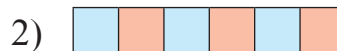
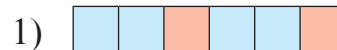

1 Кой звуков модел на коя картинка съответства?

● Кой две думи имат еднакъв звуков модел?

● С колко букви се пише всяка от думите?

Звуковете се изговарят и чуват.
Буквите се четат и пишат.

2 Да се състезаваме! Кой ще назове най-много думи, които да започват с гласните звукове в думата „звезди“?

3 Коя дума съдържа най-много съгласни звукове? Напиши я в тетрадката.

библиотека

компютри

книга

книжарница

4 Прочети изречението.

Компютрите помагат на учените да изследват Космоса.

● От колко думи се състои изречението?

● Колко са звуковете и колко – буквите, във втората и в четвъртата дума от изречението?

5 Компютърът е машина, с която се обработва и съхранява различна информация: текстове, изображения, звук, видео и др. Напиши изречение с думата „компютър“.

ЗНАЯ БЪЛГАРСКАТА АЗБУКА

1 Отгатни гатанката.

Трийсетина сестрици
все от тънки чертици.
Станеш ли със тях другар,
туй ще ти е ценен дар:
с тяхна помощ най-добре
ум и разум се бере.

Що е то?

Асен Разцветников

2 Кои букви са от българската азбука? Препиши ги в тетрадката си.

3 Напиши само тези думи,
които започват с последната
буква от азбуката.

аквариум, инструмент, есен, антена, ягода,
елен, Атанас, ученик, ябълка, езеро, Янка,
един, истина, Ина, иглика, ягуар

4 Кой е най-наблюдателен?
Коя буква от азбуката се
среща във всички думи?

дете, задача, Димитър,
наядсно, понеделник, ден

● Напиши и други думи, които съдържат тази буква.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

Аз съм
българче

МОГА ДА ПОДРЕЖДАМ БУКВИТЕ ПО АЗБУЧЕН РЕД

1 От колко букви се състои българската азбука?
Изговори я.

Редът на буквите в азбуката се нарича **азбучен ред**.

2 Кои четири букви в азбучния ред е пропуснал Мони?

Ж З К Л Н О Р

3 Подреди по азбучен ред названията на тези предмети. За какво ги използваме?

4 В коя колонка думите са подредени по азбучен ред?

ковач
кола
колело
копър
кост
красота

кост
кола
ковач
копър
колело
красота

Не, ябълка!

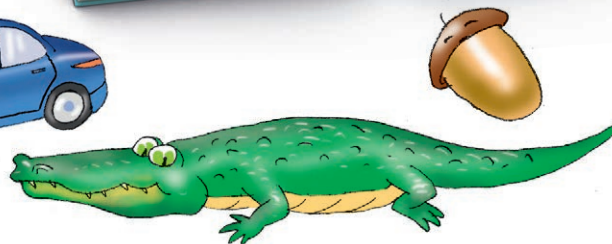
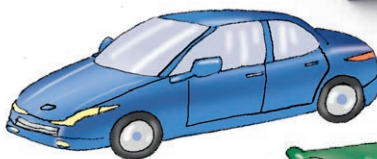
В **правописния речник** проверяваме как правилно се пишат думите.

В речниците думите са подредени по азбучен ред. Думи с една и съща първа буква се подреждат по втората буква. Ако и втората буква е една и съща, се подреждат по третата и т.н.

ябълка
ягода
ягуар
яйце
язовец
язовир
ястие
ястреб

5 Какво е нарисувано на всяка от картинките? Провери в правописния речник как се пишат тези думи.

Кой е Иван Вазов?

Провери в енциклопедичния речник.

В енциклопедичния речник намираме информация за растения, животни, известни хора, събития и други.

Иван Минчов Вазов е велик български поет и писател. Роден е в град Сопот.

Какво е това акордеон?

Провери в речника.

Точното значение на думите откриваме в тълковния речник.

Акордеон – музикален инструмент с клавиши за дясната ръка и копчета – за лявата.

6 Какво означават думите *гъдулка, правотис, композитор, скулптура*?

- В кой речник ще намериш тяхното значение?
- В кой речник ще провериш как се пишат?

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

МОГА ДА ОТКРИВАМ УДАРЕНАТА СРИЧКА В ДУМИ

1 Прочети думите. Коя сричка изговаряме с по-голяма сила на гласа?

мама, малина, очила

В някои думи една от сричките се изговаря с по-голяма сила на гласа. Тя се нарича **ударена сричка**. Означаваме я със знак за **ударение** – малка наклонена черта върху буквата на гласния звук.

ма̀ма, ма̀лина, о̀чила

Останалите срички в думата се наричат **неударени срички**.

2 Кой ще открие в правописния речник най-много думи с ударение на:

- първата сричка;
- втората сричка;
- последната сричка?

панѐр
панѝца
панталòн
пантòф
пàра

3 Прочети двойките изречения на всеки ред. По какво подчертаните думи си приличат и по какво се различават?

Мама ми купи пуловер от вѝлна.

В морето се надигна огромна вѝлна̀.

Ваньо се върна ка̀лен от парка.

Мони спортува и е ка̀лен.

На площада има много хо̀ра.

Деси играе народни хо̀ра̀.

Мила зѝрна заск зад храста.

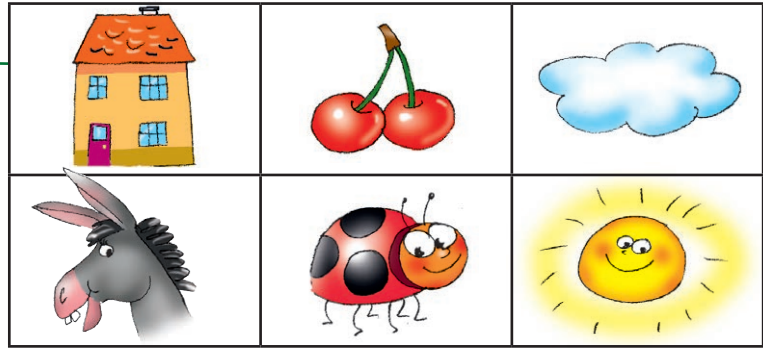
Врабчо кълве царевични зѝрна̀.

- Обясни значението на всяка от подчертаните думи.
- На коя сричка пада ударението в първата колонка?
А на коя – във втората?

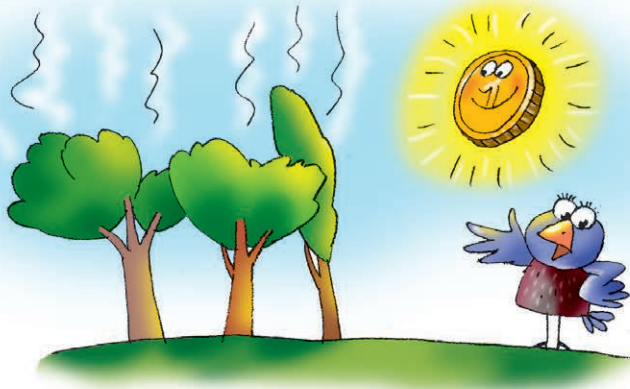

4 Какво е нарисовано на всяка картинка? Разпредели в две групи думите с ударена първа сричка и думите с ударена втора сричка.

5 Прочети изреченията. Постави ударенията в подчертаните думи.

Над дърветата се издига пара.

Слънцето прилича на пара.

6 Прочети стихотворението. Препиши по двойки думите, които завършват еднакво. Постави им ударения.

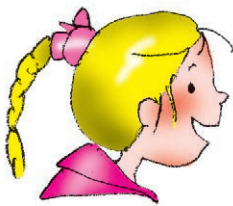
Хоро

Край реката в гъстата ракиа
комар наду свирка гласовита.
Вредом се понесе песен звънка.
Чу я Зайо Байо, свит зад трънка,
чу я Лиса, трепна ѝ сърцето,
чу я Кумчо Вълчо вдън дерето,
чу я и Мецана от балкана,
па се сбрах на една поляна...

Рагой Киров

7 Прочети разговора. Кои думи имат ударение? Как се изговарят думите без ударение? А как се пишат?

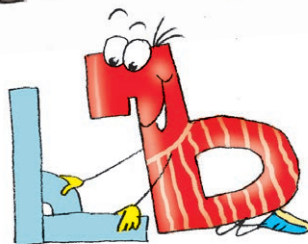
- Йскаш ли да дoйдеш у нас?
- Не мoга. С мaма ще хoдим на пазaр.
- Тoгaвa да се вoдим утpe.
- Утpe сьм на гoсти у бaба.

МОГА ДА ДЕЛЯ ГЛАСНИТЕ ЗВУКОВЕ НА ТЕСНИ И ШИРОКИ

1 Кои са гласните звукове в българския език?

2 Прочети двойките изречения. По какво подчертаните думи си приличат и по какво се различават?

Митко е сам вкъщи.
Аз съм ученик.

Кой е мел стаята?
Чичо Тошо е мил.

Войникът стои на пост.
Училищният двор е пуст.

● Изговори гласните звукове удължено.

Гласните **а, о, е** са **широки**, защото се изговарят с широк отвор на устата. Гласните **ъ, у, и** са **тесни**, защото се изговарят с тесен отвор на устата.

Широки гласни	Тесни гласни
а	ъ
о	у
е	и

3 В коя колонка всички думи съдържат само букви на широки гласни? В коя – само букви на тесни гласни?

балòн
балкòн
телефòн

мйсьл
кйчур
кьпйни

4 Прочети думите. На коя сричка пада ударението?
Как се чува удареният гласен звук? А как – неудареният?

барабан

банан

мотор

- Къде може да провериш как се пишат тези думи?

5 Препиши народните мъдрости в тетрадката.
Къде може да сгресиш? Как ще направиш проверка?

На лъжата краката са къси.

С книгата си като с четири очи.

лъжата
лъже

краката
крак

очи
очен

6 Кои думи ще напише Мони, а кои – Мила? Защо?

1

а, о, е

ъ, у, и

р...кавица

м...ре

пч...ла

...хо

ч...совник

ед...ница

малина, футбол, кутя, палто

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

13

*Аз съм
бъла*

МОГА ДА ДЕЛЯ СЪГЛАСНИТЕ ЗВУКОВЕ НА ЗВУЧНИ И БЕЗЗВУЧНИ

1 Кои са съгласните звукове в българския език?

2 Прочети двойките изречения. По какво подчертаните думи си приличат и по какво се различават?

Мила има тен от плажа.
Днес е чудесен ден.

По тревата блести роса.
Купих за мама червена роза.

Имам лодка от кора на дърво.
Есенната гора е красива.

В дупката живее пор.
Седнахме под висок бор.

Морският фар е далече.
Татко носи кофа с вар.

Тони има дебел шал.
Стана ми жал за врабчето.

Вратата се отваря с чип.
Вуйчо си купи джип.

Мишлето църка.
Звънчето дзърка.

Съгласните звукове са беззвучни и звучни.

Беззвучни съгласни

Чува се само шум.

т
с
к
п
ф
ш

ц
ч
х

Звучни съгласни

Чува се глас и шум.

д
з
г
б
в
ж

м
н
л
р
й
дж
дз

3 В коя колонка думите съдържат само букви на беззвучни съгласни?
А в коя – само букви на звучни съгласни?

жило
магазин
герой

шапка
час
шестица

4 Кои думи завършват с буква на звучен съгласен?
Какъв звук произнасяме и чуваме – звучен или беззвучен?

кораб, жираф, охлюв, моряк, бряг,
прилеп, млад, пъпеш, залез

кораб
кораби

охлюв
охлюви

бряг
брегове

млад
млади

пляж
пляжове

залез
залези

Т – Д
С – З
К – Г
П – Б
Ф – В
Ш – Ж
Ч – ДЖ
Ц – ДЗ

5 Прочети изразите. За кой приказен герой се отнася всеки от тях?

лице, бяло като сняг

сърце, студено като лед

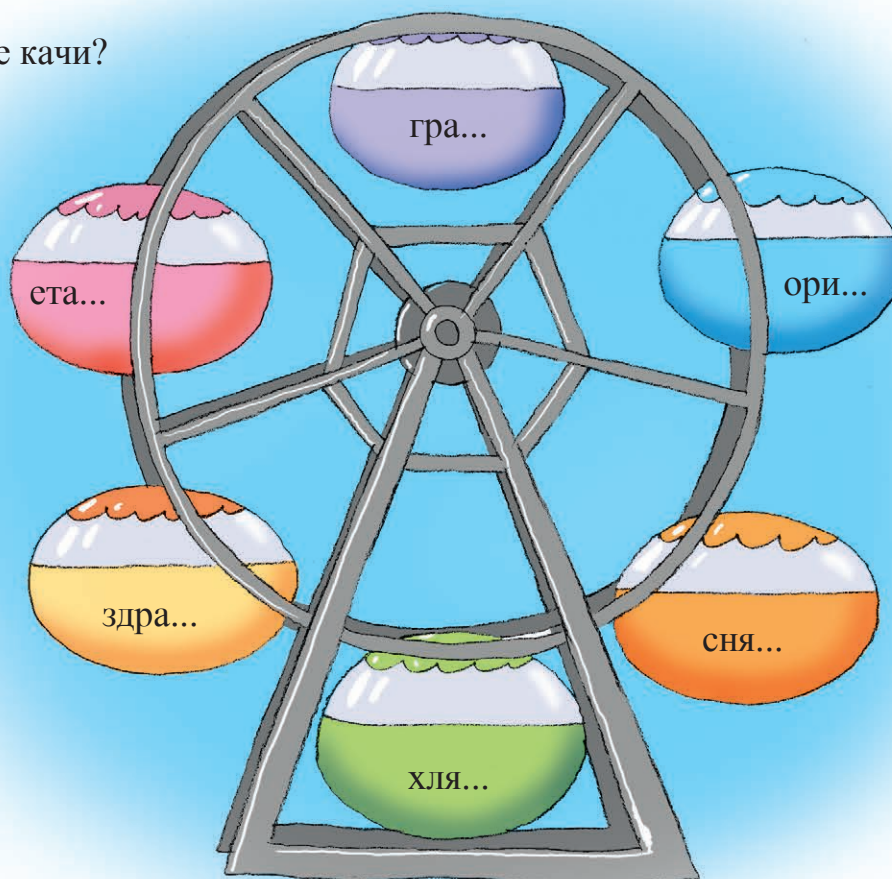
здрав като камък

● Докажи, че подчертаните думи са написани вярно.
Напиши думи за проверка.

6 Коя буква къде ще се качи?

Т
Д
С
З
К
Г
П
Б
Ф
В
Ш
Ж

автобус, лодка, дъвка, прегръдка

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

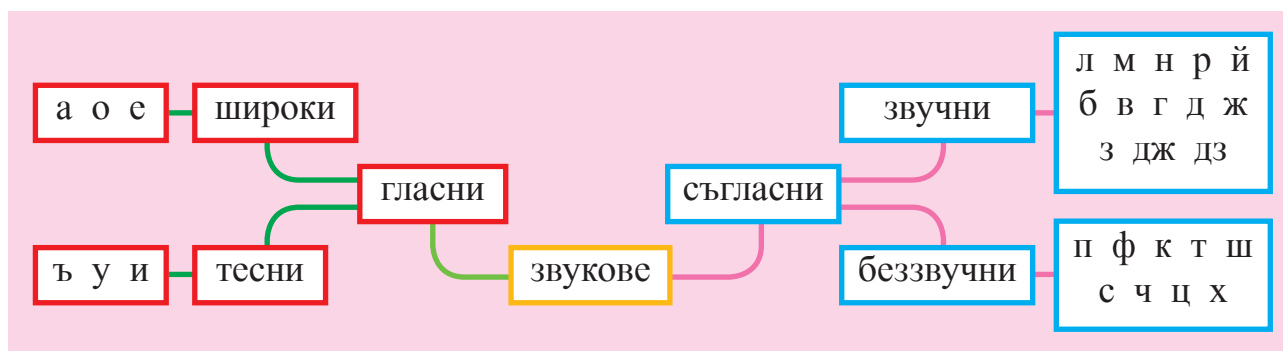

15

Аз съм
бъл

ЗНАЯ КАК СЕ ПИШАТ ГЛАСНИТЕ И СЪГЛАСНИТЕ

1 Отгатни гатанките. Как ще обясниш правописа на подчертаните думи?

Пред неукия мълчи
и не ще да разговаря,
а пред твоите очи
тя сърцето си разтваря.
Що е то?

Листà има,
дървò не е.
Що е то?

Железен му езика,
железни му устàта,
започне ли да вика,
събират се децàта.
Що е то?

● Отговорът на две от гатанките е една и съща дума.

Гласният звук се чува ясно, когато е под ударение. Често, когато не е под ударение, се чува неясно. Тогава може да се сгреша при писане. Проверката се прави по два начина:

- 1 С близка дума, в която гласният е под ударение.
очи – òчен, дървò – дървен, устà – ùстен, децà – дèтски
- 2 В правописния речник.

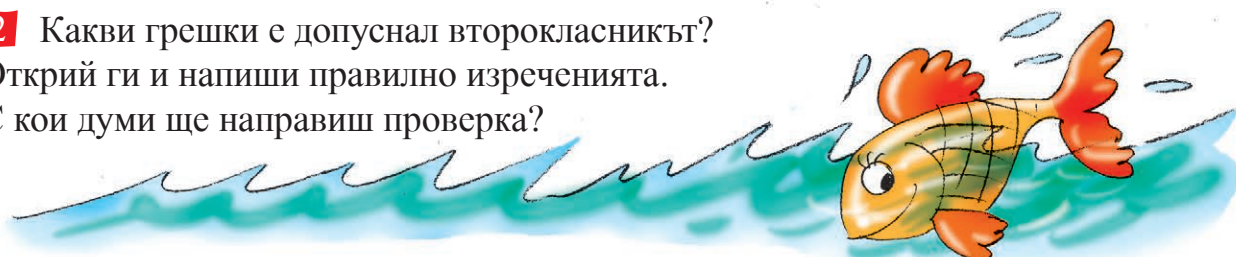
2 Какви грешки е допуснал второкласникът? Открий ги и напиши правилно изреченията. С кои думи ще направиш проверка?

Видях рибка във вудата.

Навън е много стодено.

Имам нови ракавици.

Пресичам на пешеходната патека.

3 Прочети текста. Как се изговаря звучният съгласен звук, който е пред беззвучен съгласен в подчертаните думи? А как се пише?

Веднъж силен дъжд застигнал мравката. Къде ли да се скрие? Видяла на полянката малка гъбка. Скрила се под нея. Зачакала да спре дъждът. Допълзяла до гъбката мокра пеперудка.

Витали Сутеев

мравка – мравешка

гъбка – гъба

пеперудка – пеперуда

Когато звучните съгласни *д, з, г, б, в, ж* стоят пред беззвучни, се изговарят като съответните беззвучни *т, с, к, п, ф, ш*. Пише се буквата на звучния съгласен.

*сладки – сладък, блузка – блуза, рогче – рога,
близка – близък, сливка – слива, гладка – гладък*

4 Прочети стихотворението. Правилно ли са написани подчертаните думи? Докажи с думи за проверка.

Ежковци

– Ежко-Бодлидрешко,
накъде така?
– Тръгнал съм за круши
в близката гора,
за да сваря сладко
за мен и за батко.
– Чакай, идвам с теб,
че за наш късмет,
има плод чудесен
в тази златна есен.

Ели Томинска

човка, цъфтя, разказ, автомобил, тетрадка

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

МОГА ДА ПИША ДУМИ С Я, Ю, Щ, ДЖ, ДЗ, ЙО, БО

1 Прочети двойките думи. По какво си приличат и по какво се различават?

шипка

среша

пеш

бал

лук

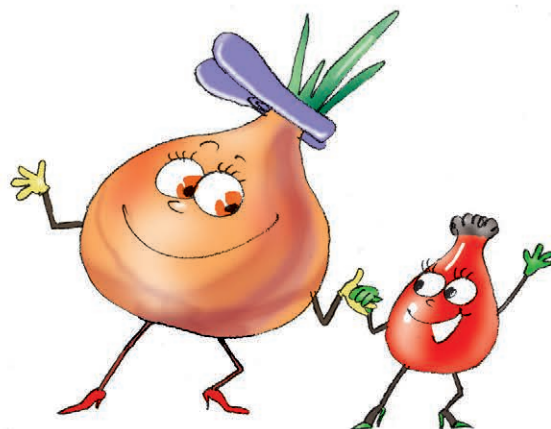
щипка

среща

пещ

бял

люк

2 В плетеницата са скрити пет думи. Открий ги и ги препиши.

а	б	ю	т	и	я	г	о
в	щ	у	р	е	ц	у	м
ъ	у	к	л	ю	н	л	ж
ш	п	е	щ	е	р	а	ч
к	о	м	п	ю	т	ъ	р

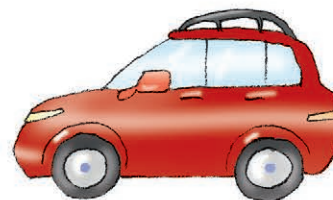

3 Кое е изречението? Напиши го в тетрадката.

юлкациянжасатриятелки

4 Напиши думи по картинките.

5 Що е то?

Свещи, свещици
на високи полици,
чер фенерджия ги пали,
бял фенерджия ги гаси.

● Препиши думите, които съдържат буквите щ, дж и я. Колко думи написа?

6 Разделете се на два екипа.

Първи екип:

Препишете в тетрадката си само думите с *йо*.

Втори екип:

Препишете в тетрадката си само думите с *ьо*.

синьо, район, фризьор, майонеза, Жельо, Йоана, йоника, асансьор

йо		ьо
в началото на думата	след гласен	след съгласен
Йоана йоника	район, майонеза	синьо, фризьор, Жельо, асансьор

7 Как ще докажеш, че подчертаните думи са написани правилно?

Йонко, Петьо и Йовка играят на театър. Те са актьори. Имат и публика – чичо Стойо и дядо Пеньо. Те гледат с удоволствие представлението.

8 Какви грешки е допуснал второкласникът? Препиши правилно сгрешените думи в тетрадката.

Ванйо и Бордан живеят на последния етаж. Возят се в асансьор. Веднъж асансьорът се повреди. Доиде чичо Велйо. Стой е монтьор. Поправи асансьора.

РАЗПОЗНАВАМ ИЗРЕЧЕНИЯТА В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

1 В коя колонка е написано изречение? Препиши го в тетрадката.

родина България е

България е моята

България е моята родина.

2 Коя група думи можеш да подредиш в изречение? Напиши го в тетрадката си.

едно, мъдрец, време, прочут, имало

време, мъдрец, едно, прочут

- Коя приказка започва така?

3 Прочети текста.

Мони и Мила играеха в парка. Облаци покриха небето. Притъмня. Заваля дъжд. Децата се скриха в беседката. Там намериха малко котенце. Занесоха го вкъщи.

- Колко са изреченията?
- Колко са думите във всяко изречение?
- Препиши в тетрадката си третото изречение.

Изречението изразява завършена мисъл. То се състои от една или няколко думи. Започва с главна буква и завършва с точка, въпросителен или удивителен знак.

_____? _____!

4 Кое изречение е скрито в бележката? Напиши го в тетрадката си.

щезлеземлинаразходка

● Колко са думите в изречението? Каква буква написа в началото? Какъв знак постави в края?

5 Състави и напиши в тетрадката си изречения по картинката.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

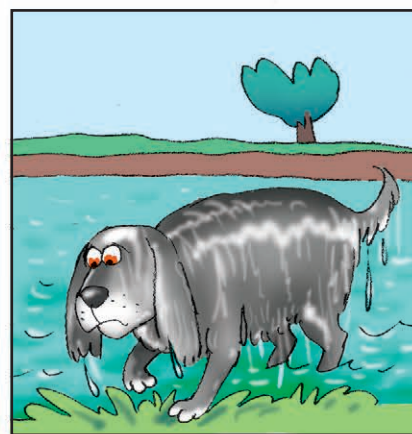
МОГА ДА РАЗПОЗНАВАМ СЪОБЩИТЕЛНО ИЗРЕЧЕНИЕ

1 Отдели изреченията в текста. Напиши го в тетрадката си.

*Лакалото жуле
едно жуле от крадна лококал за саталого тобягна локо към реката*

● Напиши изречения по картинките. Разкажи приказката до края.

Изречения, с които се съобщава за нещо, се наричат
съобщителни изречения. Те завършват с точка (.).

_____.

2 Ако подредиш правилно думите,
ще прочетеш народни мъдрости.
Напиши ги в тетрадката си.

прозорец Книгата е света към

повдига дружина Сговорна планина

● Какви са тези изречения? Какъв знак постави в края им?

3 Прочети двойките
изречения.

Зимата дойде.
Дойде зимата.

Завалия пухкав сняг.
Пухкав сняг завалия.

● Кое е общото във всяка двойка изречения?

● По какво се различават те?

4 Прочети текста.

Куче

Преди много години кучето е станало помощник на човека. Днес са познати много кучешки породи. Кучетата помагат на овчарите и ловците. Пазят домовете. Те са верни приятели на хората.

По „Албум за растения и животни“

- От колко изречения се състои текстът?
- С какъв знак завършва всяко изречение?
- Какво се съобщава с първото изречение?
- Какво се съобщава с последното изречение?

5 Как помагаш вкъщи? Помогни си с картинките. Напиши изреченията в тетрадката си.

- Какви са тези изречения?

МОГА ДА РАЗПОЗНАВАМ ВЪПРОСИТЕЛНИ ИЗРЕЧЕНИЯ

1 Прочети откъса от народната приказка „Момче и вятър“.

- Къде си се втурнало, момче? – попитал селянинът.
- Вятъра гоня.
- Защо го гониш?
- Да ми върне брашното.
- Не си хаби времето, момче. Кой може да се разправя с вятъра?
- Аз ще се разправя.

- Кой разговарят?
- Прочети въпросите на селянина.

Изречения, с които се задава въпрос, се наричат **въпросителни изречения**. Завършват с **въпросителен знак (?)**. При въпросителните изречения гласът се повишава в края им (това е възходяща интонация).

_____ ?

2 За какво разговарят децата? Какви изречения използват?

В кой клас учиш?

Как се казва вашият учител?

Искате ли да станем приятели?

3 Прочети внимателно текста.
Задай въпрос към всяко от изреченията.

Луната е нашата най-близка съседка.
Тя обикаля около Земята.
Изгрява вечер или през нощта.

- Помогни си с думите „Коя? Къде? Кога?“.

Въпросителните изречения се образуват с помощта на въпросителни думи, като **какво, кой, как, защо, кога, къде, ли, нали, дали** и други.

4 Прочети изреченията.

Мамо, ще ми купиш ли книжка?

Нали ще дойдеш утре?

Кой е създал нашата азбука?

Защо птиците отлитат на юг?

● Препиши само въпросителните думи.
Състави с тях свои изречения.

5 Превърни съобщителните изречения във въпросителни. Напиши ги в тетрадката си.

Навън вали сняг.

Рила е най-високата планина в България.

Чета интересна книга.

6 Какви въпроси искаш да зададеш на Дядо Коледа? Напиши ги в тетрадката си.

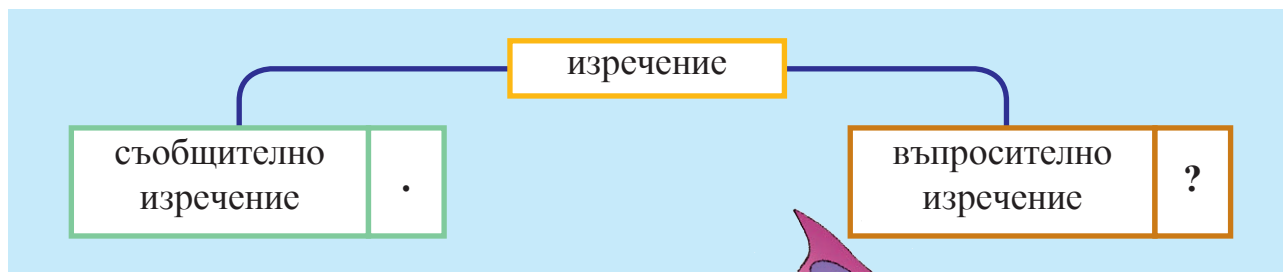

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

Аз съм

ЗНАЯ КАК ДА ИЗПОЛЗВАМ ИЗРЕЧЕНИЯТА В РЕЧТА

1 Прочети стихотворението наум. След това го прочети изразително на глас.

Въпроси

Пеперудата **къде** е?
Тя в небето **ли** живее?
Ето я! Лети играва.
Свят не ѝ **ли** се завива?

Бързо сменя сто посоки.
Десет мравки тъмнооки
питат: **Как** във небесата
ще си скъта зимнината?

Румен Шомов

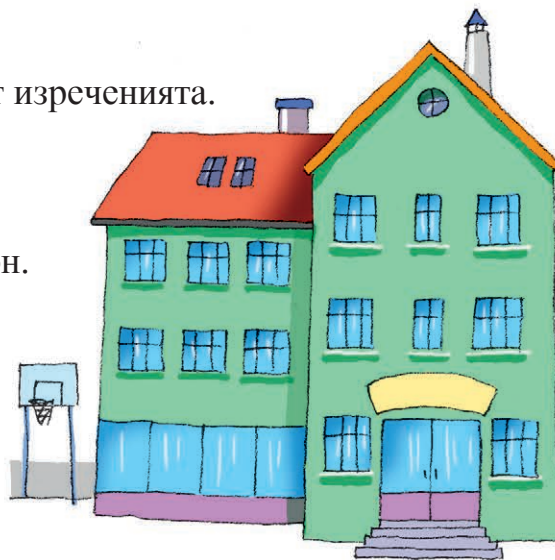
- Кои изречения са съобщителни?
 - Кои изречения са въпросителни?
- С кои въпросителни думи са образувани?

2 Постави подходящи въпроси към всяко от изреченията.

Нашето училище е голямо. В него учат децата от квартала. Има много класни стаи и кабинети. Има и просторен физкултурен салон. През междучасията играем на двора.

- Текстът е отговор на въпрос, който започва с думата *какво*. Кой е този въпрос? Подходящ ли е за заглавие на текста?

3 Прочети въпросителните изречения, които е съставила Мила към изречението *Иван получи книжка с приказки*.

Какво получи Иван?

Кой получи книжка с приказки?

Каква книжка получи Иван?

Иван получи ли книжка с приказки?

- Кой ще състави най-много въпросителни изречения към изречението *Мама сготви вкусна супа*?

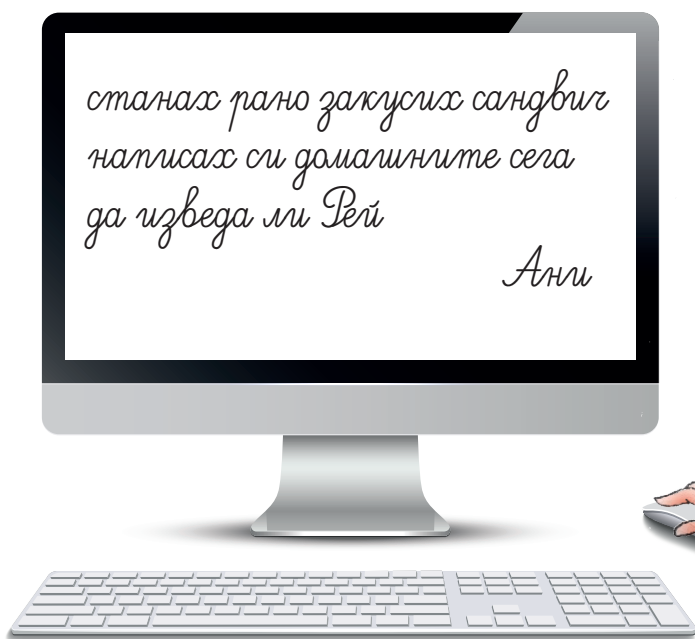
4 Прочети двата разговора.

- Как трябва да разговаряме с възрастни хора?
А как разговаряме с приятели?

5 Помогни на Ани да оформи изреченията в съобщението.
Препиши го правилно в тетрадката си.

- Колко са изреченията в съобщението?
Определи вида на всяко от тях.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

МОГА ДА ПРЕНАСЯМ ЧАСТИ ОТ ДУМА НА НОВ РЕД

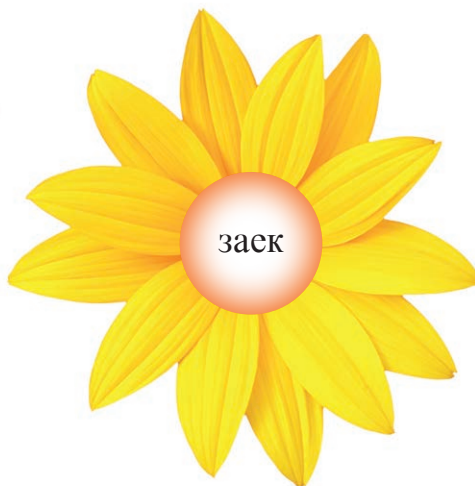
1 Прочети колонките с думи.
В коя колонка думите са
разделени на срички, а в коя –
на части за пренасяне?

у-чи-ли-ще
Е-ле-на
о-чи-ла
я-ре-би-ца
ли-ни-я

учи-лице
Еле-на
очи-ла
яре-бица
ли-ния

2 Кои от думите в цветчетата не може да се разделят
на части за пренасяне? Напиши ги в тетрадката си.

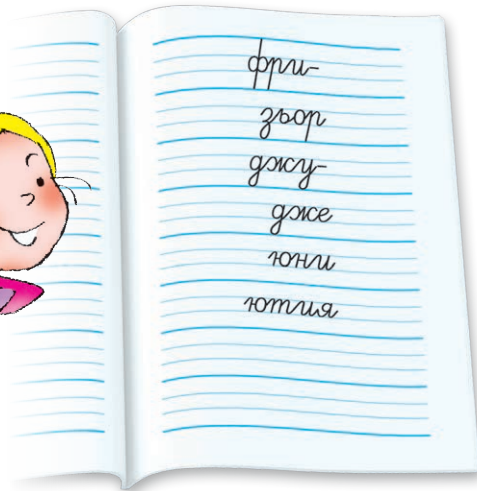

На нов ред се пренася само цяла сричка.
Едносрични думи не се разделят на части за пренасяне.
Сама буква не се пренася на нов ред.
Сама буква не се оставя на реда.

3 Кой е спазил правилата за пренасяне на думи?

4 Раздели думите на части за пренасяне. Коя дума може да се пренесе на нов ред по два начина?

тенджера, дзънка, пейка, майор

5 Кой е прав?

6 Кой екип ще пренесе по най-много начини думите на нов ред?

Първи екип:

математика, телефони

Втори екип:

литература, детелини

ЗНАЯ КАКВО НАЗОВАВАМЕ С ДУМИТЕ

1 Разгледай илюстрациите. Отговори с една дума на въпросите.

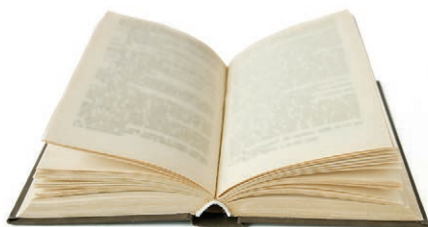
Какво прави момичето?

Какво правят децата?

2 Разгледай снимките. Отговори с една дума на въпроса „Какво е това?“.

3 Препиши в тетрадката си думите от колонките. Свържи ги по смисъл, като си помагаш с въпросите „Какъв? Каква? Какво? Какви?“.

книга
лале
петел
деца

червено
интересна
весели
шарен

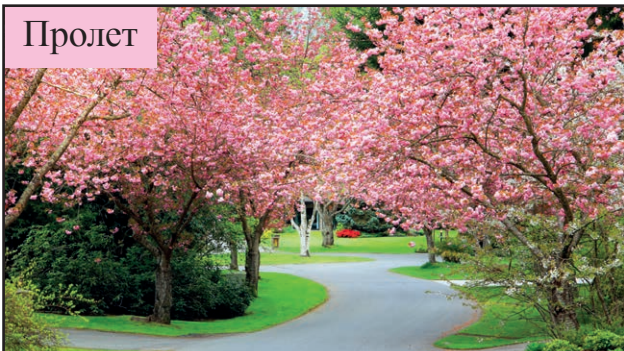
- Напиши съчетанията от думи в тетрадката си.
- С получените съчетания състави изречения.

4 Опиши всеки сезон с две думи, свързани по смисъл.

Пролет

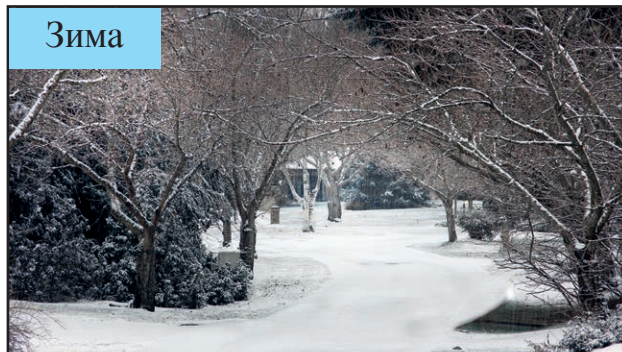
Лято

Есен

Зима

5 Добави липсващите малки думи в изреченията.

Самолетът се издигна града.

Ще се срещнем един час.

Закът е храста.

Дървото е оградата.

над

след

под

зад

над, под, зад, след

6 Допълни изреченията с подходящата малка дума.

Напиши изреченията в тетрадката си.

Мони днес е _____ домашна работа.

Пътят минаваше _____ гората.

Красиви цветя растат _____ полето.

без

през

из

през, из, без

РАЗПОЗНАВАМ ГЛАГОЛА КАТО ЧАСТ НА РЕЧТА

1 Прочети текста. Напиши в тетрадката си само думите, които отговарят на въпросите „Какво прави?“ и „Какво правят?“.

Първи сняг

Цяла нощ духаше силен вятър.
Сутринта заваля пухкав сняг.
Мони и Мила излязоха на двора.
Направиха снежен човек.

2 Отговори с една дума какво прави Мила на всяка от картинките.

Думи, с които се назовават действия или състояния на хора, животни, предмети и други, се наричат **глаголи**.
Откриват се с въпросите „Какво прави?“, „Какво правят?“.

Думите *духа, заваля, излязоха, направиха, спи, събужда се, мие се, закусва, отива* са **глаголи**.

3 Какви са думите в колонките като части на речта?
Помогни си с подходящ въпрос.

цъфти
ухае
боде

прелита
трака
лови

чете
пише
учи

4 Какво прави всяко животно? Напиши в тетрадката си подходящия глагол.

5 В ребуса са скрити четири глагола. Напиши ги в тетрадката си.

Ж	Ь	Г	О	Р	И	К
С	Б	Я	Г	А	М	Е
П	Л	А	Ч	Е	Т	Л
С	Ъ	Н	У	В	А	Е

● С един от тях напиши въпросително изречение.

6 Кой екип ще напише най-много глаголи?

Първи екип:

Напишете глаголи, които назовават какво прави котето.

Втори екип:

Напишете глаголи, които назовават какво прави кучето.

7 Разгледай илюстрацията. Разкажи какви действия извършваш в часовете по физическо възпитание и спорт.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

ЗНАЯ КАК ДА ОПРЕДЕЛЯМ ЧИСЛОТО НА ГЛАГОЛА

1 Прочети текста.

Вали сняг. Снежинките се въртят, танцуват и полека падат. Студените лъчи на слънцето проблясват между клоните на дърветата. Иво грабва шейната, излиза навън и тръгва към пързалката.

- За какво се разказва в текста?
- Какво заглавие можеш да му поставиш?
- Определи глагола в първото изречение. На кой въпрос отговаря той? Кой извършва действието?
- Кои са глаголите във второто изречение? На кой въпрос отговарят те? Кои извършват действията?
- Кои са глаголите в третото и в четвъртото изречение?

Глаголите се променят по **число**. Когато едно лице или предмет извършва действието, глаголът е в **единствено число**. Когато много лица или предмети извършват действието, глаголът е в **множествено число**.

Единствено число (ед.ч.)

Какво прави?

вали
грабва
излиза
тръгва

Множествено число (мн.ч.)

Какво правят?

въртят се
танцуват
падат
проблясват

2 Разгледай илюстрацията. Назови глаголи в единствено и в множествено число.

3 Кои са пропуснатите думи? Напиши изреченията в тетрадката си.

Мони рита топка на игрището.

Мила плува в басейна.

Мони и Иван _____ топка на игрището.

Мила и Ани _____ в басейна.

4 Прочети народните мъдрости. Определи числото на глаголите.

Който работи честно, живее лесно.

По дрехите посрещат, по ума изпращат.

Добрата дума цена няма.

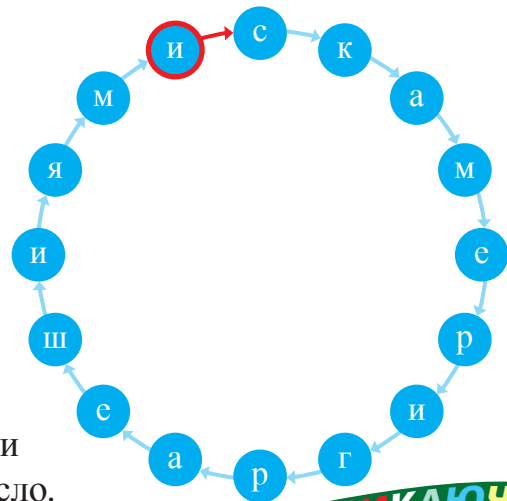
Ум и разум с пари не се купуват.

5 Промени числото на глаголите. Помогни си с думите *ние* и *аз*.

говоря, пея, скачам, отивам

пишем, вървим, танцуваме, рисуваме

6 Кои глаголи са скрити във верижката? Напиши ги в тетрадката си. Промени ги в множествено число.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

МОГА ДА ИЗГОВАРЯМ И ПИША ПРАВИЛНО ГЛАГОЛИТЕ

1 Прочети глаголите.

При кои от тях ударението пада на последната сричка?

мълча̀, рису̀вам, четà, дѝшам, летя̀, рѝтам

● В кое число са глаголите? Превърни ги в множествено число с помощта на думата *те*.

Изговарям	Пиша
четѝ – четѝт растѝ – растѝт	четà – четàт растà – растàт

Изговарям	Пиша
рису̀вам – рису̀ват пѝша – пѝшат	рису̀вам – рису̀ват пѝша – пѝшат

● Как се изговарят глаголите? А как се пишат?

2 Прочети правилно глаголите.

берà, мо̀ля, игра̀я, строя̀, мѝсля, плетà, свѝря

● Промени глаголите в множествено число, като използваш думата *те*. Как ги изговаряш? Как ги записваш?

3 Прочети стихотворението. При кои глаголи има разлика между изговор и правопис?

Песента на синчеца

Кат небето се синея,
ако китно и да съм,
с мойта хубост хубавея
всяка нива, слог и хълм.
Бог самичък ме посея
и поля ме да раста,
на свобода аз живея,
на простора си цѝфтя.

Иван Вазов

4 Прочети глаголите. Промени ги в множествено число с помощта на думата *ние*.

лежа – лежим
пея – пеем
уча – учим

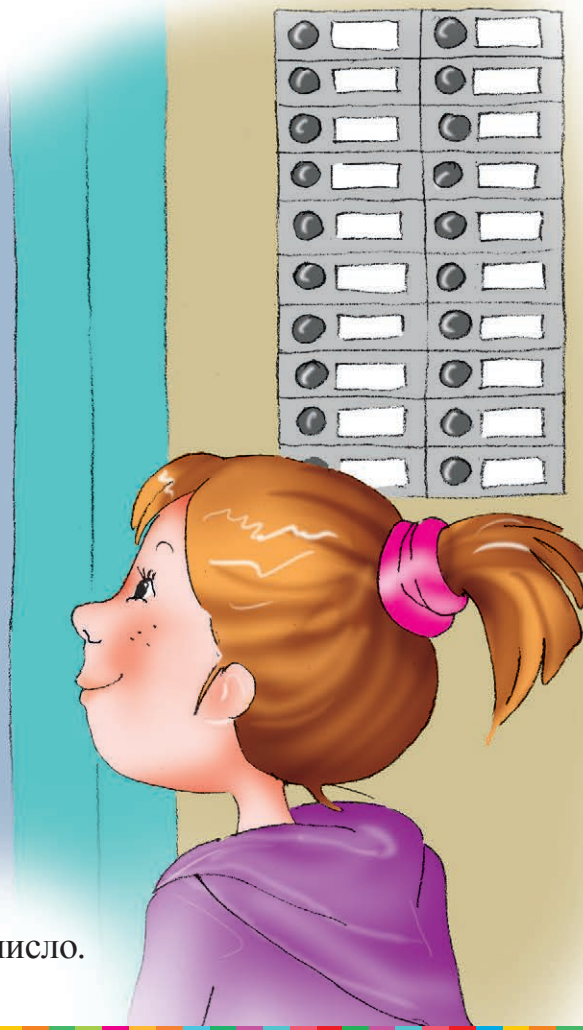
ритам – ритаме
чакам – чакаме
сядам – сядаме

лежа, сядам, уча, пея, ритам, чакам

5 Какво съобщение е написал Мони?

Скъпи съседни,
В събота
ще копая и ще
засаждам цветя
пред блока. Кая
и вас.

● Препиши бележката, като промениш глаголите от единствено в множествено число.

6 Разделете се на два екипа.

Първи екип:

Препишете в тетрадките глаголите *мълча, разказвам, спя*. Превърнете ги в множествено число с помощта на думата *ние*.

Втори екип:

Препишете в тетрадките глаголите *пиша, гледам, играя*. Превърнете ги в множествено число с помощта на думата *ние*.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

РАЗПОЗНАВАМ СЪЩЕСТВИТЕЛНОТО ИМЕ КАТО ЧАСТ НА РЕЧТА

1 Какво е нарисувано? Назови с една дума.

● Помогни си с въпросите „Какво е това?“, „Кой е това?“.

Думи, с които се назовават предмети, животни, растения, имена и други, се наричат **съществителни имена**. Откриват се с въпросите „Какво е това?“, „Кой е това?“.

Думите *дърво, заек, раница, Снежанка* са **съществителни имена**.

2 Кой ще каже най-много съществителни имена, назоваващи предмети в класната стая?

3 Прочети думите в колонките. Задай въпрос към всяка от тях.

роза
минзухар
маргаритка
хризантема

котка
куче
петел
крава

Мила
Мони
Пловдив
Дунав

радост
страх
тъга
щастие

● Назови с една дума написаното във всяка от колонките.

Помощ:

вягъвълъ, вна̀ми, ин̀товиж, в̀гъвп

4 Прочети стихотворението. Открий съществителните имена в него и ги напиши в тетрадката си.

В гората

В горите, в горите, в горите зелени
ах, знам –
тъй много цветя има там,
къпини и дренки, и гъбки червени,
и птички, и песни,
и ягоди пресни –
тъй много, тъй много са там!

Гео Милев

5 Коя дума е излишна във всяка колонка? Какви са тези думи като част на речта? Напиши ги в тетрадката си.

играя
игрaч
игрaчка
игрище

училище
ученик
учебник
уча

песен
пея
певец
певица

6 Открий съществителните имена в народните мъдрости.

Приятел в нужда се познава.

С добър другар и в зло време е весело.

● Кои две съществителни имена са близки по значение?

7 Между двете картинки има три разлики. Напиши в тетрадката си кои са те, като използваш съществителни имена.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

РАЗПОЗНАВАМ СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ НАРИЦАТЕЛНИ И СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ СОБСТВЕНИ ИМЕНА

1 Прочети двойките съществителни имена.

роза
Роза

здравец
Здравка

заек
Зайо

таралеж
Тарльо

петел
Петльо

- На кой ред думите са названия на растения и животни?
- На кой ред думите са собствени имена на хора и животни?

Названията на хора, предмети, животни, растения и други са **съществителни нарицателни имена**.
Например: *ученик, роза, море, таралеж, деца*.

Собствените имена на хора, животни, планини, реки, градове, държави и други се наричат **съществителни собствени имена**.
Например *Роза, Здравко, Петльо, Рила, Искър, България*.

2 Прочети стихотворението на Радой Киров „Бабина игра“.

Бабина игра

Свойте баби веднъж децата
завели в гората.
Там децата бързо заспали,
а бабите си играли.
По поляна зелена
скача баба Елена.
Баба Дона в тревата
през глава се премята.
А пък баба Тодора
се катери на бора.

Радой Киров

- Кои са съществителните нарицателни имена в стихотворението?
- Препиши в тетрадката си съществителните собствени имена.

Съществителните собствени имена се пишат с **главна буква**.
Съществителните нарицателни имена се пишат с **малка буква**.

3 Какви по вид са тези съществителни имена?
Препиши ги в тетрадката си. Срещу всяко от тях
напиши съществително собствено име на свои
роднини или познати.

майка, баща, брат,
сестра, баба, дядо, чичо

4 Кой ще каже най-много имена на герои от приказки?
С главна или с малка буква ще ги напишеш?

5 Прочети разговора.

- На колко години си?
 - На седем.
 - Как се казваш?
 - Ани.
 - А как са другите ти имена?
 - Благодаря, добре са.
- Кое те накара да се засмееш?

Всеки български
гражданин има три имена:
лично, бащино и фамилно.

Казвам се
Ани Георгиева Петрова.

- Кои са твоите три имена? Напиши ги в тетрадката си.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

РАЗПОЗНАВАМ УМАЛИТЕЛНИТЕ СЪЩЕСТВИТЕЛНИ ИМЕНА

1 Кой пръв ще отгатне гатанката?

Черно конче
бързоного,
то, деца,
обича много
не да тича
по ливадка,
а във блокче
и тетрадка
да рисува
със езиче
гъбка, слонче
или птиче.

Мара Георгиева

- Открой съществителните имена в гатанката. Собствени или нарицателни са те?
- Какво назоваваме със съществителните *конче*, *ливадка*, *езиче*? А какво изразяваме с тях?

Умалителните съществителни имена назовават малки предмети, животни, растения и други. С тях често се изразяват и чувства на умиление и обич. Например: *конче*, *ливадка*, *блокче*, *езиче*, *гъбка*, *слонче*, *птиче*.

2 Кои са животните в зоологическата градина?
Как се наричат техните малки?

- 3** В коя колонка са написани умалителни съществителни имена?
- Кое от тях изразява чувство на нежност и обич?

град
село
майка
кош

градина
селище
мама
кошница

градче
селце
майчица
кошче

- 4** Кой са умалителните съществителни имена в стихотворението?

Бебе

Имаме бебенце – наша сестричка,
мамина мила, добра дъщеричка!
С тънко вратленце,
с чипо носленце.
Рита с крачета,
шари с очички.
То е на месец и няколко дни.
То е повито сега в пелени.
Има си шапчица – люляков цвят.
Няма по-хубаво в целия свят!

Цветан Ангелов

- Какво чувство изразява поетът чрез умалителните съществителни?

- 5** В коя колонка умалителните съществителни са написани грешно?

чорапче
братче
сокче
пликче

гълъпче
риска
книшка
блуска

- Напиши ги правилно в тетрадката си.

ЗНАЯ КАК ДА ОТКРИВАМ РОДА И ЧИСЛОТО НА СЪЩЕСТВИТЕЛНОТО ИМЕ

1 Отгатни гатанката.
Кои са съществителните имена?

Мъж, жена, баща
и син,
а и майка и дете.
Всичко колко
стават те?

Асен Босев

● Свържи всяка от думите *един*, *една* или *едно* със съществителните имена, с които тя се съчетава.

мъж
баща

жена
майка

дете
момче

Съществителните имена имат **род** – мъжки род, женски род или **среден род**. Той се определя с помощта на думите *един*, *една* или *едно*.

Мъжки род

един мъж
един делфин
един стол

Женски род

една жена
една роза
една кутия

Среден род

едно дете
едно море
едно куче

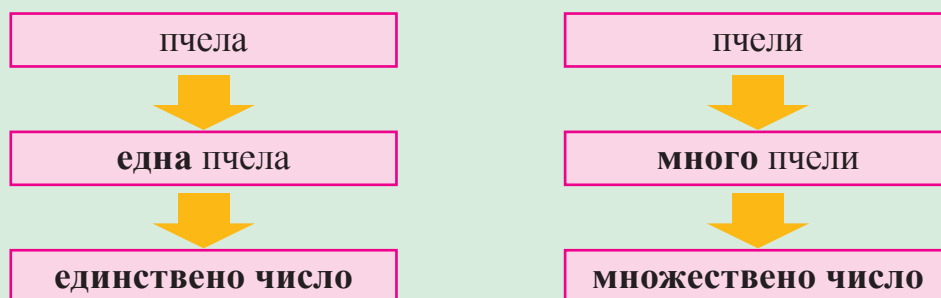
● Продължи колонките, като напишеш в тетрадката си съществителни имена в мъжки, женски и среден род.

2 Кой в кое панерче ще легне? Защо?

Съществителните имена са в **единствено число**, когато означават един предмет, а са в **множествено число**, когато означават много предмети. Числото се определя с помощта на думите **един, една, едно или много**.

3 Определи числото на съществителните имена в стихотворението.

В една зоологическа градина
 В къщурки или в здрави клетки
 поставили животни редки.
 Лъвове, камили кротки,
 ягуар и диви котки,
 мълчалив индийски слон
 и бърбиви папагали,
 сто маймуни и бизон,
 крокодили (все заспали),
 мечка – бяла и голяма,
 зебра в шарена пижама.

Леда Милева

4 Кои са съществителните имена в текста? Определи рода и числото им.

Изгря топло слънце. Хвърли радостни
 лъчи над кошерите. Най-ранобудната пчела
 се събуди. Протегна крачка. Разтърка очи.
 Разтвори крилца и излезе навън.

Елин Пелин

МОГА ДА ИЗГОВАРЯМ И ПИША ПРАВИЛНО СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ ИМЕНА

1 Мишлето започнало да пише приказка. Какви грешки е допуснало?

Ежко бежко и Зайко байко тръгнали да дирят Кума лиса и Кумчо вълчо. Решили веднъж завинаги да се разберат с тях.

Вървели, вървели, срещнали баба меца. Продължили заедно по пътя.

● С каква начална буква се пишат съществителните собствени имена?

2 Какво е изобразено на всяка от снимките? Напиши думите в тетрадката си. Къде може да сгрешиш? Как ще направиш проверка?

3 Промени съществителните имена от единствено в множествено число. Помогни си с думата *много*.

полицай, завой, ручей, музей

калинка

обувки

чадър

колан

4 Има ли разлика между изговора и правописа на подчертаните съществителни имена?

Чичо Стефан е лекар.

Мама купи нов куфар.

Мони има нов компютър.

В зоопарка видях тигър.

лѐкар
ку̀фар
компю̀тър
тиг̀ър

лѐкари
ку̀фари
компю̀три
тиг̀ри

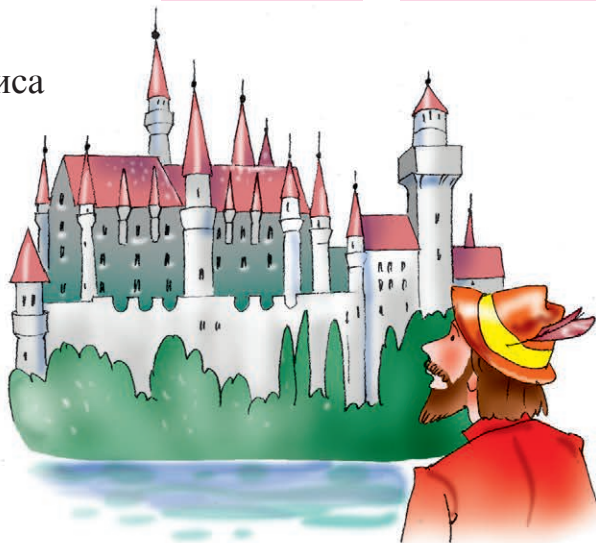
5 Прочети изреченията. Запомни правописа на подчертаните думи.

Дадена дума – хвърлен камък.

Татко носи пясък на строежа.

Юнакът стигнал до голям замък.

Днес получих прекрасен подарък.

6 Напиши в тетрадката си съобщително изречение по картинката.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

РАЗПОЗНАВАМ ПРИЛАГАТЕЛНОТО ИМЕ КАТО ЧАСТ НА РЕЧТА

1 Що е то?

Палаво зверче игриво
с рунтава опашка сива,
с черни лъскави очички,
с остри зъбчета – теслички!
Има къщичка на бора,
цял ден скача без умора.
Сбира лешници, шишарки,
вкусни гъби манатарки.
Що е то?

- Към всяко от подчертаните съществителни имена задай подходящ въпрос: „Какво?“, „Каква?“ или „Какви?“.

Думи, с които се назовават признаци на хора, животни, предмети и други, се наричат **прилагателни имена**.
Откриват се с въпросите „Какъв?“, „Каква?“, „Какво?“, „Какви?“.

Думите *палаво, игриво, рунтава, сива, черни, лъскави, остри* са прилагателни имена.

2 Прочети двата текста и ги сравни.

Пролет

Веселата и засмяна пролет тръгна по света. Полето се раззелени под нейната светла и топла усмивка. Овошките натежаха от ароматен цвят.

Елин Пелин

Пролет

Пролет тръгна по света. Полето се раззелени под нейната усмивка. Овошките натежаха от цвят.

- Променя ли се пролетната картина без прилагателните имена?

Прилагателните имена поясняват съществителните.
Правят речта по-ясна и изразителна.

3 Прочети съчетанията от думи. Кои са прилагателни имена?
Какви признаци назовават те?

Цвет
жълт нарцис
сиви облаци
синьо небе

Размер
широк път
тясна пътечка
високо момче

Качество
верен другар
старателен ученик
умен човек

Словосъчетанието се състои от две или повече думи, свързани по смисъл. То е част от изречението.

● Състави словосъчетания от съществително и прилагателно име по твой избор.

4 Разделете се на екипи. Изберете едно пролетно цвете и го опишете с подходящи прилагателни имена.

5 Кои са тези приказни герои? Какви са техните качества? Помогни си с въпросите „Какъв?“, „Каква?“, „Какво?“, „Какви?“.

Помощ: хитра, лукава, глупав, кръвожаден, красива, грижовна, работливи, гостоприемни

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

МОГА ДА СЪГЛАСУВАМ ПРИЛАГАТЕЛНОТО ИМЕ СЪС СЪЩЕСТВИТЕЛНОТО ПО РОД И ЧИСЛО

1 Прочети описанието на теменужката. Открий прилагателните имена в текста.

Пролетно време из горските поляни расте нежната теменужка. Тя е красиво и ароматно цвете. Повечето теменужки имат лилави или сини цветове.

По „Албум за растения и животни“

2 Прочети словосъчетанията. В кой род и число е съществителното име? А прилагателното?

нежен баща
нежна теменужка
нежно дете
нежни цветя

пролетен ден
пролетна забава
пролетно цвете
пролетни дни

красив изглед
красива ваза
красиво утро
красиви цветове

Прилагателното име **се съгласува** по род и число със съществителното, което пояснява.

Какъв? – *добър човек* – м.р. ед.ч.

Каква? – *добра жена* – ж.р. ед.ч.

Какво? – *добро дете* – ср.р. ед.ч.

Какви? – *добри приятели* – мн.ч.

Черен и пращен,
тих и добър,
стои като дядо в къшето
чадър.

3 От кое стихотворение е този откъс?

● Кои са прилагателните имена? Определи рода и числото им.

4 Кои плодове и зеленчуци са показани на снимките? Какви са те по големина, цвят, форма и вкус?

● Напиши словосъчетанията в тетрадката си.
Определи рода и числото на прилагателните имена.

5 Опиши твоето училище.
Как изглежда то?
Какъв е дворът му?
Какви са класните му стаи?
Какви са твоите съученици?

● Използвай някои от прилагателните:

голямо, малко, ново,
старо, светли, слънчеви,
просторни, чист, широк,
малък, добри, прекрасни,
умни, палави

● Определи рода и числото на прилагателните имена.

6 Прочети бележката. Според теб детето знае ли добре български език? Защо?

Да отидем на кино.
Дават интересна филми.
После ще хапнем ягоди
торта.

МОГА ДА ИЗГОВАРЯМ И ПИША ПРАВИЛНО ПРИЛАГАТЕЛНИТЕ ИМЕНА

1 Прочети стихотворението. Кои прилагателни имена е използвал поетът?

Врабец

Казват, че не съм красив,
че съм рошав и свадлив,
че не съм добър певец,
нито пък голям храбрец.

А пък аз и в пек, и в студ,
необлечен, необут,
все стоя си, всеки знай,
в моя хубав роден край.

Добри Жотев

● При кои прилагателни имена има разлика между изговор и правопис? Как ще направим проверка?

2 Как ще докажеш, че прилагателните в двете колонки са написани правилно?

страхлив
дъждовно
студена

грижовен
щастлива
уморени

Помощ: *учи́лищен – у́ча*

3 В кои от подчертаните прилагателни имена има разлика между изговор и правопис?

Видях голям пъстър папагал.

Духа топъл пролетен вятър.

Колата се движи по хлъзгав път.

Кумчо Вълчо е глупав, а Ежко Бежко – хитър.

Сънувах хубав сън.

● Превърни подчертаните прилагателни в ж.р., в ср.р. и в мн.ч.

Помощ: *пъстър, пъстра, пъстро, пъстри, хлъзгав, хлъзгава, хлъзгаво, хлъзгави*

4 Какви грешки е допуснал второкласникът?
Препиши изреченията правилно в тетрадката си.

Телика рана заздравява, лоша дума не се забравя.

Без труд погивката не е сладка.

Косата на Мими е глатка и мека.

Помощ: За проверка използвай думите *тежък, сладък, гладък*.

5 Разгледай илюстрацията. Опиши героите.

Аз съм Мони.

Аз съм дядо Симеон.

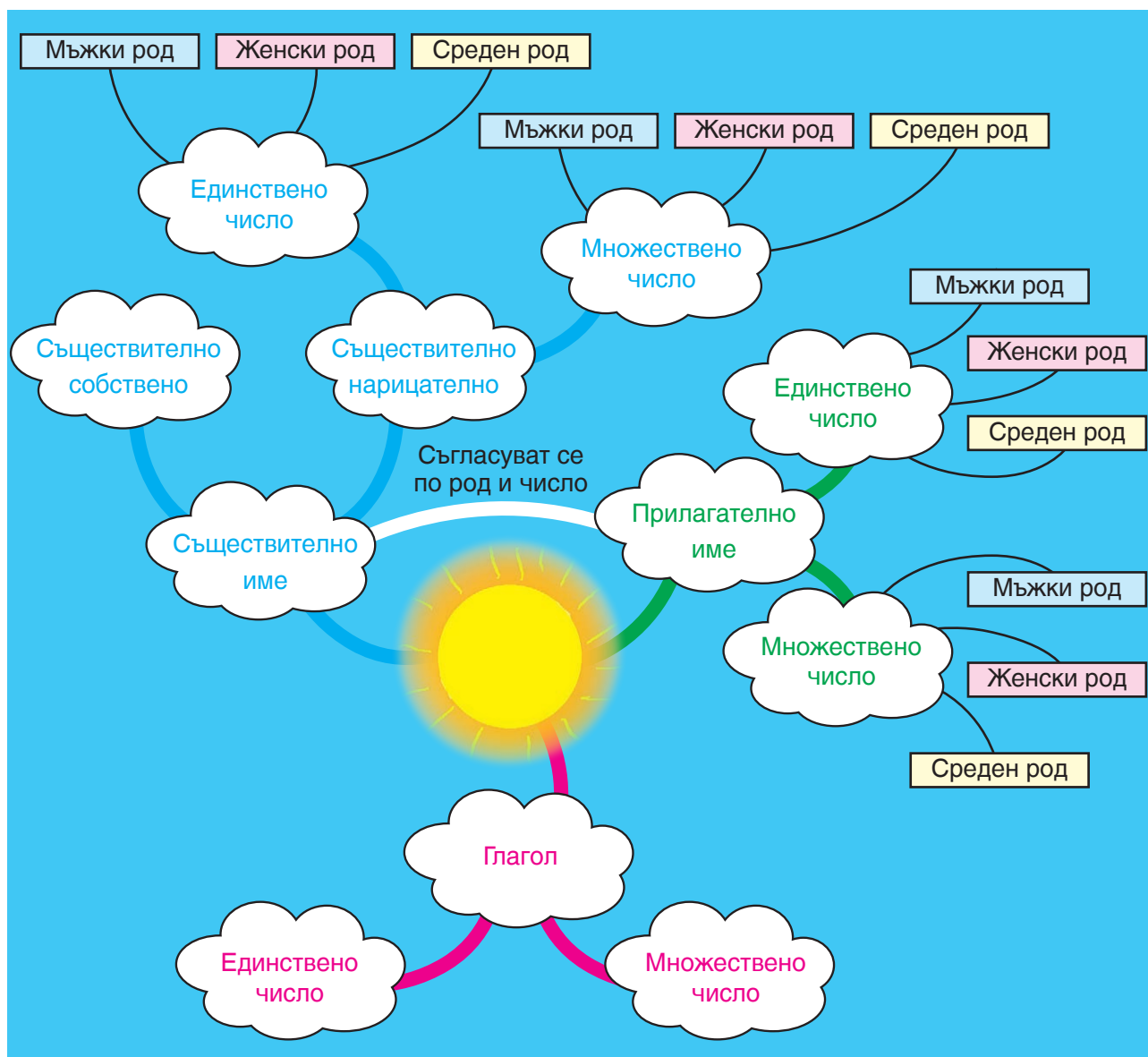
млад – стар
слаб – пълен
нисък – висок
приказлив – мълчалив

сив, кафяв
кестеняв, белокоп
кротък, мъдър
палав, умен

- Къде може да се сгреши при писане? Устно направи проверка.
- Състави по две словосъчетания за всеки герой. образувай изречения и ги напиши.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

1 От кой текст е откъсът?

Силен нощен вятър огъна клоните на старите дървета. Гнездото на заспалата птица се наклони. Едно голокрило птиченце тупна на земята.

Ангел Каралийчев

- Определи рода и числото на съществителните и прилагателните имена и числото на глагола в първото изречение.

2 С кои съществителни имена назоваваме учебни пособия и предмети?

● Състави словосъчетания, като добавиш подходящо прилагателно име. Определи рода и числото им.

Помощ: пъстра, малка, синя, дълъг, водни

3 Допълни изреченията с подходящ глагол.

Пролетният вятър .

Работливите пчелички .

Топлото слънце .

Русокосата пролет .

● Кой от глаголите е в множествено число?

4 Какви грешки е допуснал Мони в съобщението? Препиши го правилно в тетрадката си.

Здравей, ани,
Вчера с татко изкачихме връх мусала.
От него видяхме планините пирин и родопи.
Беше чудесно.

Мони

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

Аз съм
българин
а

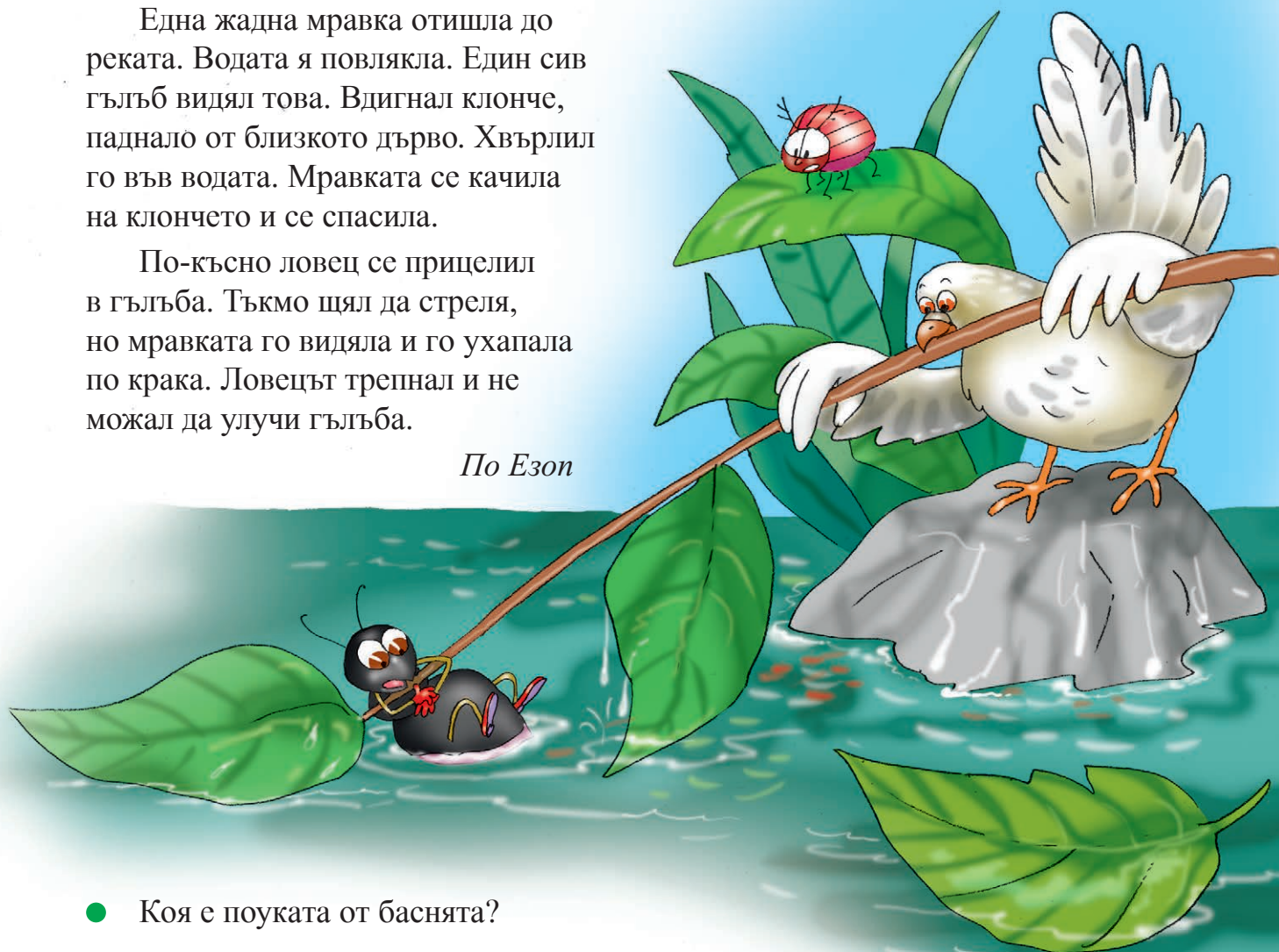
1 Прочети баснята.

Мравка и гълъб

Една жадна мравка отишла до реката. Водата я повлякла. Един сив гълъб видял това. Вдигнал клонче, паднало от близкото дърво. Хвърлил го във водата. Мравката се качила на клончето и се спасила.

По-късно ловец се прицелил в гълъба. Тъкмо щял да стреля, но мравката го видяла и го ухапала по крака. Ловецът трепнал и не можал да улучи гълъба.

По Езон

- Коя е поуката от баснята?
- Препиши първото изречение. Постави ударенията в думите. Колко думи написа? А колко ударения постави?
- При кои думи в текста може да сгреша при буквите на гласните звукове? С кои думи ще направиш проверка?

Помощ: воден, дървен, качвам, лов, крак

- При кои думи в текста може да сгреша при буквите на съгласните звукове? С кои думи ще направиш проверка?

Помощ: мравешки, сиви, гълъби, близък

2 На кой ред изречението е написано правилно?

коя е столицата на България?

Коя е столицата на България.

Коя е столицата на България?

- Какво по вид е това изречение – съобщително или въпросително?
- Напиши изречение, което да е отговор на зададения въпрос. Какво е по вид?

3 Прочети стихотворението.

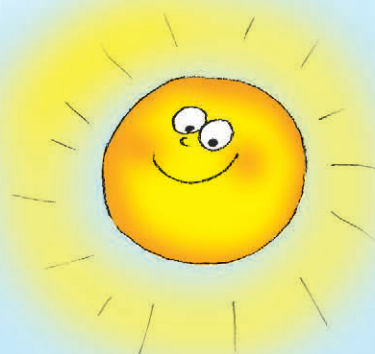
Лято

Няма облаче в небето –
ясно, топло лято.

Нивите узрели светят,
сякаш чисто злато.

А отгоре във небето
леко се издига
и трепти, трепти с крилето
малка чучулига.

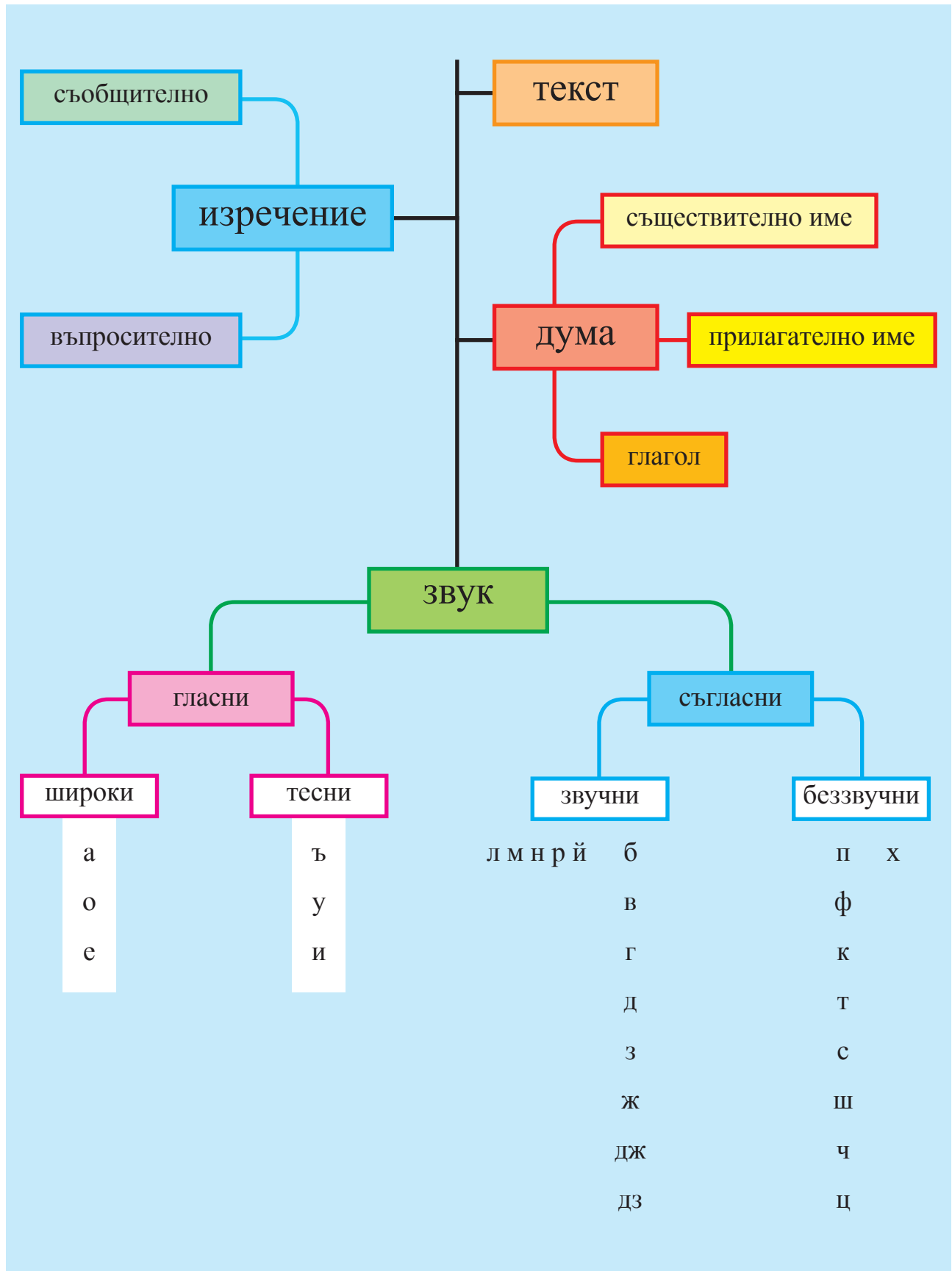
Елисавета Багряна

- От какви части на речта са съставени подчертаните словосъчетания?
- Определи рода и числото на съществителните и прилагателните имена в тях.
- Открий глаголите и ги препиши. В кое число са те?

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

1 Прочети текста.

Мили бате,
Наближава лятната ваканция.
Вчера Здравко ми подари книжка с
приказки. Има и красиви картинки.
Герои са страхливият Зайо, хитрата
Лиса и работливата пчела Мая.

Прочетох книжката на един дъх.
Ти кога ще си дойдеш? Чакам
те с нетърпение.

Ваньо

- Какъв е този текст?
- Кой е авторът на писмото?
- На кого пише той?
- За какво разказва?

2 Разделете се на три екипа.

Първи екип:

Препишете думите, които
съдържат звучен съгласен
пред беззвучен. Докажете, че
са написани вярно.

Втори екип:

Препишете думите, в които
гласните звукове се чуват
неясно. Напишете думи за
проверка.

Трети екип:

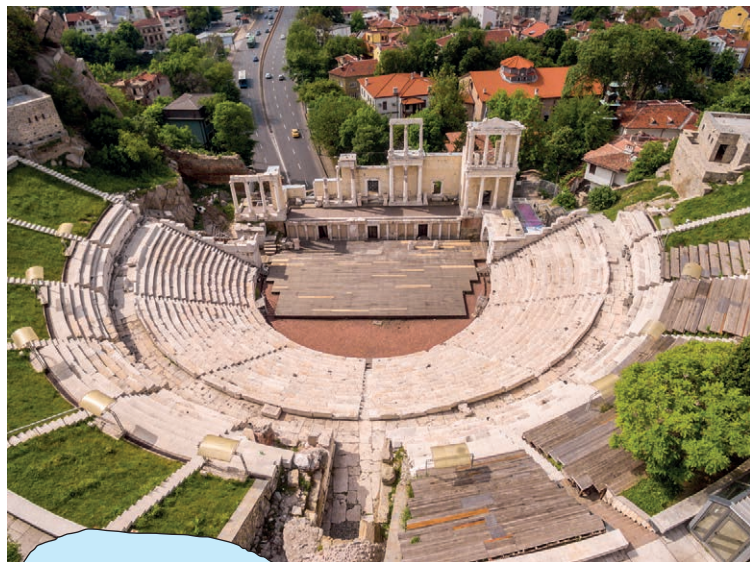
Препишете едно съобщително и едно въпросително изречение.
Превърнете съобщителното изречение във въпросително
по няколко начина.

РАЗКАЗВАМ ЗА МОЕТО РОДНО МЯСТО

Аз живея в столицата на България.

Аз съм роден в древния град Пловдив.

Моят роден град е морската столица на България.

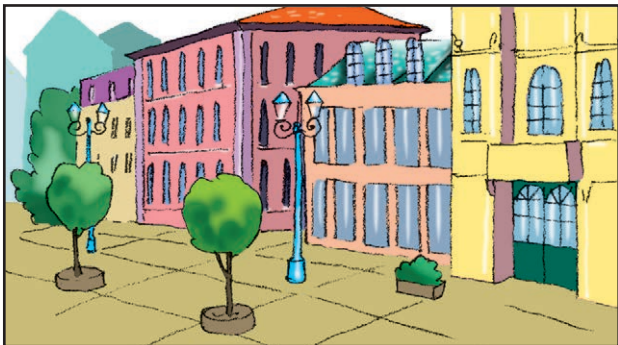

Моето село е малко, но красиво.

1 Разкажи за своето родно място, като си помагаш с въпросите.

Как се казва твоето родно място?

Моето родно място е град Казанлък.

Родното ми място е село Орехово.

Къде се намира твоето родно място?

Намира се в Розовата долина.

Разположено е в планината Родопи.

Какви забележителности има в твоето родно място?

Тук се отглежда розата – царицата на цветята.

Наоколо има красиви пещери.

Какво най-много ти харесва в твоето родно място?

Тук живеят най-близките ми хора.

Природата е чудно красива.

2 Разпределете се в два екипа.

Първи екип:

Потърсете информация за природните забележителности край родното ви място. Направете албум и го представете пред класа.

Втори екип:

Потърсете информация за празниците и обичаите в родното ви място. Оформете книжка и я представете пред класа.

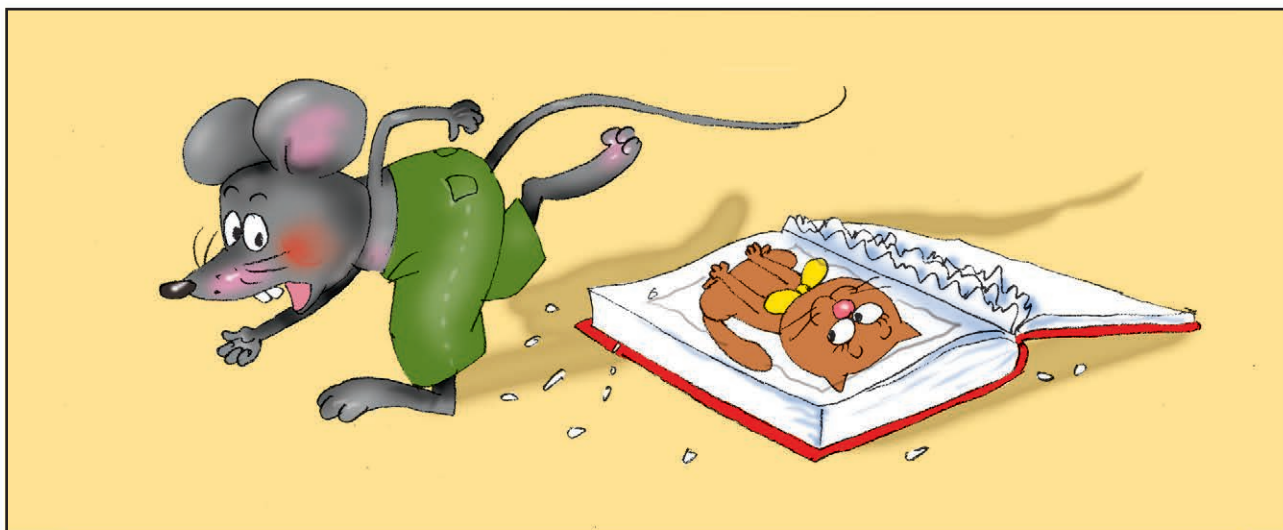
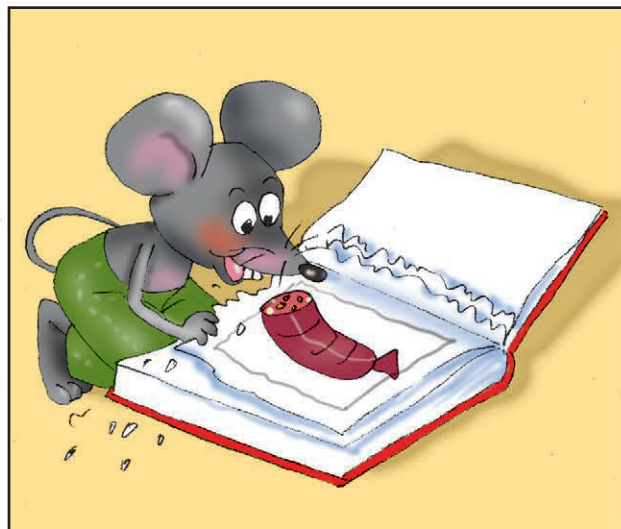
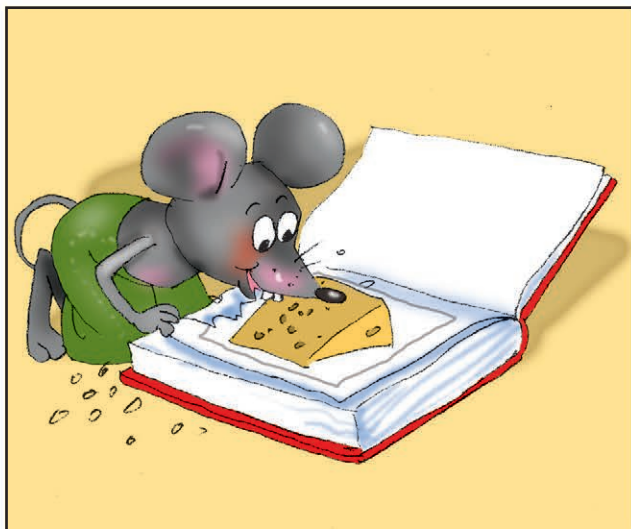
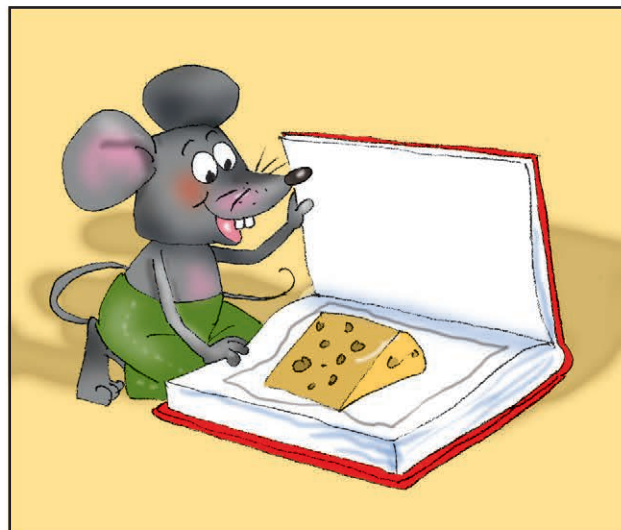
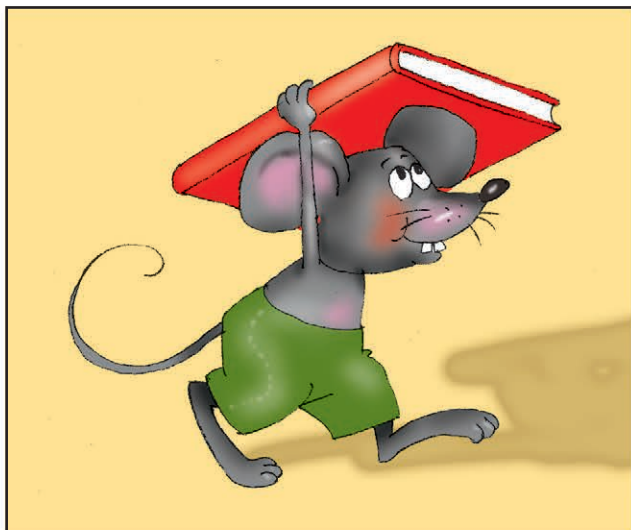
ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

МОГА ДА РАЗКАЗВАМ ПО СЕРИЯ ОТ КАРТИНИ

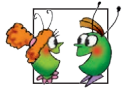

1 Разгледай внимателно картините. Какво е изобразено на тях?

Как разказвам по серия от картини?

- 1 Разглеждам внимателно картините, за да разбера:
 - каква случка е изобразена;
 - кои са героите;
 - как въздейства историята.
- 2 Към всяка картина съставям текст.
- 3 Разказвам последователно.
- 4 Поставям заглавие на своя разказ.

- 2 Разкажи устно текста, като си помагаш с въпросите вляво и с думите вдясно.

Какво намерило мишлето?
Къде занесло книжката?
Какво видяло на първата страница?
Как постъпило? Защо?
Какво видяло на следващата страница?
Как постъпило?
Кой се появил изведнъж на страницата?
Какво направило мишлето?
Защо?

намерило книжка
вкъщи, у дома
видяло парче сирене
схрускало страницата, било гладно
нарисувана наденичка
изгрисало страницата
страшен котарак
уплашило се, избягало
глупаво мишле

- 3 Какво име ще избереш за героя в разказа?

Цър, Мър, Мишо

- 4 Какво заглавие ще поставиш на своя разказ?

Шарената книжка

Умният мишок

Глупавото мишле

- 5 Разкажи историята за глупавото мишле. Избери какво искаш да постигнеш:

- да развеселиш слушателите си;
- да накараш слушателите си да изпитат съжаление към мишлето и да поискат да му помогнат.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ

ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

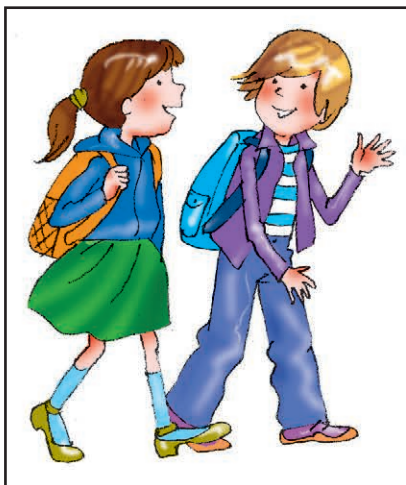
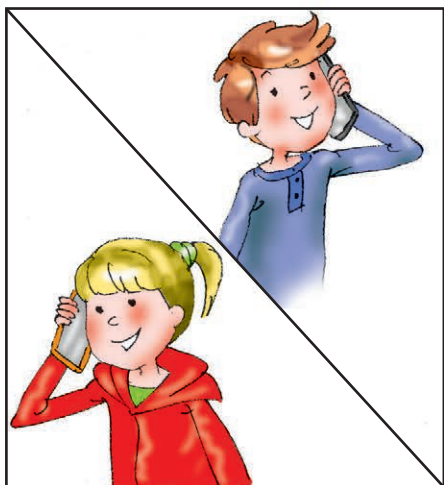
ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

МОГА ДА ОБЩУВАМ УСТНО И ПИСМЕНО

1 Разгледай картинките. Какво е нарисувано на тях?

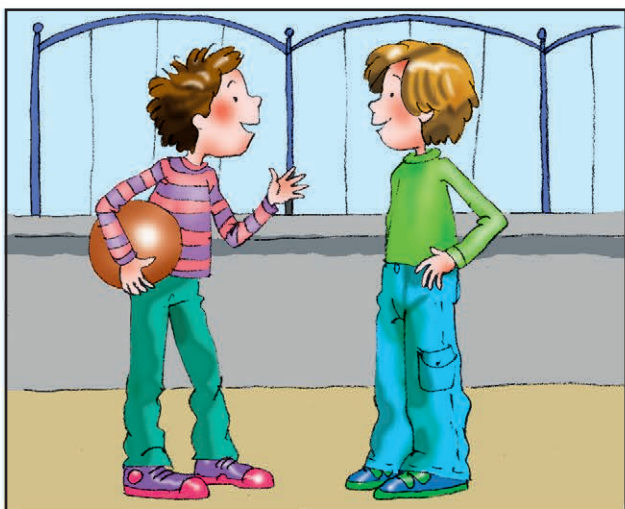
● Според теб за какво разговарят героите?
Изиграйте разговорите по двойки.

Общуваме устно, когато говорим или слушаме.

2 Разгледай картинките и отговори на въпросите.

- Къде се намират учениците?
- Какво правят?
- За какво разговарят? Дай свои предположения.

● Изиграйте разговорите по двойки.

3 Разгледай картинките и отговори на въпросите.

Какво прави детето?
На кого пише?
Какво пише?

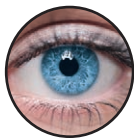
Какво прави детето?
Какво чете?

Общуваме писмено, когато пишем и четем.

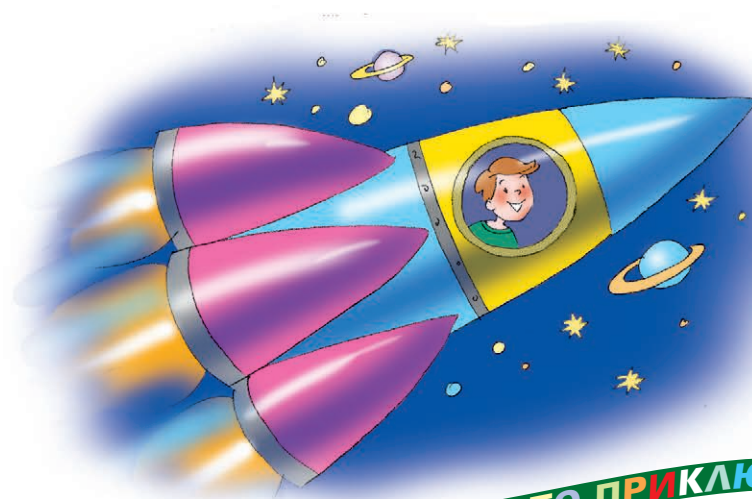

4 Кои деца общуват устно и кои – писмено? Обясни защо.

5 Обичаш ли да фантазираш?
Представи си, че ти предложат
да полетиш в Космоса с ракета.
Какво ще видиш там?
Кое ще те изненада?

● Разкажи устно за твоето
космическо пътешествие.
Постарай се разкажът ти
да е интересен и вълнуващ.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

МОГА ДА ОБЩУВАМ ЧРЕЗ РАЗЛИЧНИ СРЕДСТВА

1 Прочети репликите. Кой разговаря? С кого разговаря?

– Здравейте, господин Петков!
Радвам се да ви видя.

– Добро утро! Ставай!
Ще закъснееш за училище.

– Здравсти, Ники! Бързам!
До по-късно!

● Според теб как ще продължат разговорите между героите?

Езикът е основно средство за общуване.

2 Кое изречение за коя картинка се отнася?

Не съм съгласен.

Урааа!

Успех!

Пазете тишина.

Умелото използване на жестове и мимики прави речта по-изразителна.

3 Представи си, че срещаш приятел. Как ще изразиш изненадата и радостта си, че го виждаш? Опиши своите чувства с думи, жестове и мимики.

● Можеш да започнеш така: *Здравей! Колко се радвам, че...*

4 Как общува детето? Какво използва? Обясни какво означават емотиконите.

Поздравявам те.

Радвам се.

Изненадан съм.

Прегръщам те.

Обичам те.

Емотиконите са малки картинки, с които изразяваме различни чувства и настроения. Обикновено ги използваме, когато общуваме в интернет.

5 Познаваш ли тези пътни знаци? Какво е нарисувано на тях? За какво служат те?

Пешеходна пътека

Път за велосипедисти

?

● Познаваш ли и други знаци? Какво означават те?

Понякога един знак замества дума или цяло изречение.

МОГА ДА ИЗПОЛЗВАМ ВЕЖЛИВИ ДУМИ

1 Как разговаряме?

Поздравяваме	Използваме учтиви думи	Спазваме правила на общуване
Здравей! Здравейте! Добър ден! Добро утро! Добър вечер! Довиждане!	Благодаря Ви! Благодаря ти! Моля! Извинявай! Може ли? Ако обичаш.	Говорим точно и ясно. Изслушваме събеседника си. Не повишаваме тон. Не налагаме мнението си.

2 Разгледай илюстрациите. Изиграйте разговорите по двойки.

Когато използваме вежливи думи,
показваме уважение към другите.

3 Разгледай илюстрацията. Кои са героите? Какво правят?
Чия е всяка от репликите?

Радвам се,
че ти харесва.

Дано и моят
подарък те зарадва!

Чудесен е! Благодаря ти
от сърце!

● Изиграйте разговора между децата.

4 Кои от участниците са учтиви? Защо?

Заповядайте!

Не, благодаря.
Ще си взема
по-късно!

Уф, пак ли ябълки!

● А ти как ще откажеш вежливо?

5 Подгответе табло с правилата за общуване
във вашия клас. Закачете го на видно място.

Не се прекъсваме.

Не се обиждаме.

Използваме учтиви думи.

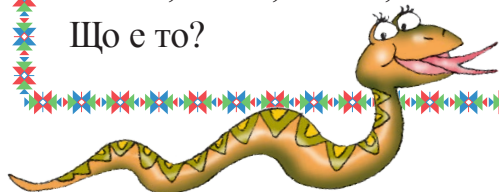

МОГА ДА ИЗПОЛЗВАМ ПОДХОДЯЩИ ДУМИ И ИЗРАЗИ

1 Прочети гатанките. Кои думи ти помогнаха да ги отгатнеш?

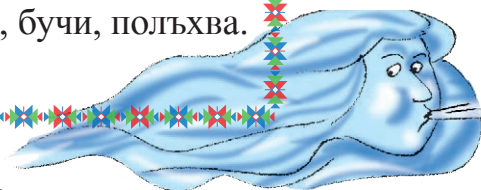
Пълзи, съска, вие се, хапе.
Що е то?

Лети, хвърчи, каца, чука.
Що е то?

Духа, вее, бучи, полъхва.
Що е то?

2 Прочети откъса. Каква картина си представяш?

Към обед небето се покри с гъсти облаци. Слънцето потъна в тях и не се показва вече. Изведнъж задуха силен вятър. Гората зашумя. Клоните заскърцаха. Закапаха едри дъждовни капки.

По Марко Марчевски

се потопи, се скри

натрупани, плътни

големи, обемисти

полъхна, завя

зашумяха, затропаха

● Замени подчертаните думи с някои от следните думи.

Всяка дума има определено значение. Използването на подходящи думи ни помага да изкажем правилно своята мисъл.

3 Прочети текста. Кое е забавното в него?

Станах рано, защото се бях успал. Измих се с едно парче кашкавал. Закусих добре със сапун тоалетен. Глътнах после ключа секретен. На врата си вързах сандвич един и излетях през нашия черен комин. Дечица си правят гнезда по дръвчетата. На детска градина ходят врабчетата.

Радой Киров

● Опитай се и ти да съчиниш смешен текст.

4 Допълни изреченията с най-подходящата дума.
Напиши ги в тетрадката си.

Тигърът страшно
(изрева, извика, изкрещя).

Детето радостно (се запъти, се втурна,
тръгна) към майка си.

5 Разгледай илюстрацията.
Защо учителката се смее?

● Замени сгрешената дума.
Напиши изречението
в тетрадката си.

6 Разделете се на екипи. Опишете здравословна храна с подходящи думи.
Убедете съучениците си колко полезна е тя.

МОГА ДА ПИША КРАТКИ СЪОБЩЕНИЯ

1 Ето какво съобщение е написал Мони.
Прочети го и отговори на въпросите.

За кого е съобщението?

Какво ще се организира?

Кога ще се проведе?

Кой организира събитието?

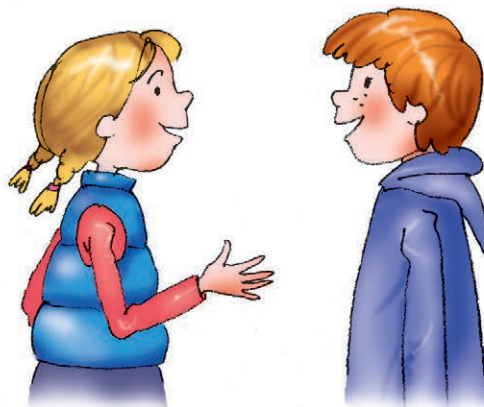
Мамо,
В училището се организира
екскурзия. В петък децата от нашия
клас ще посетят град Карлово.
Първоват от двора на училището
в 8 часа. Много искам и аз да отида.
Мони

Със съобщението известяваме някого за нещо.
То може да бъде писмено и устно. В него се съдържат
отговори на въпросите: „Кой? За кого? Кога? Къде? Какво?“

2 Подготви устно съобщение по една от следните ситуации:

- Съобщи на съученик, който отсъства от училище, че след два дни ще се проведе спортен празник на училището.
- Съобщи на твой приятел, че е поканен на рождения ти ден в детския център „Слънчо“.
- Съобщи на ученик от първи клас, че се организира посещение на куклен театър.
- Помогни си с някои от предложените думи и изрази.

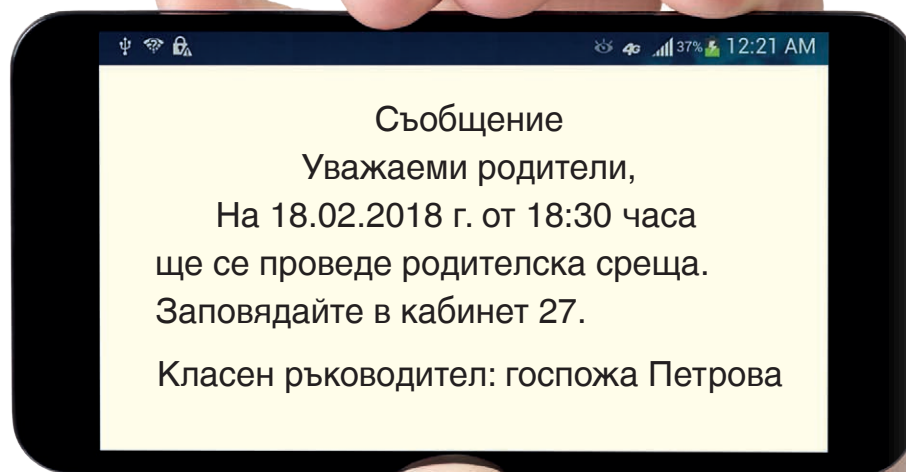
Днес научих, че...
Искам да ти съобщя, че...
Каня те...

ще се проведе на...
ще се проведе в...
ще се състои...

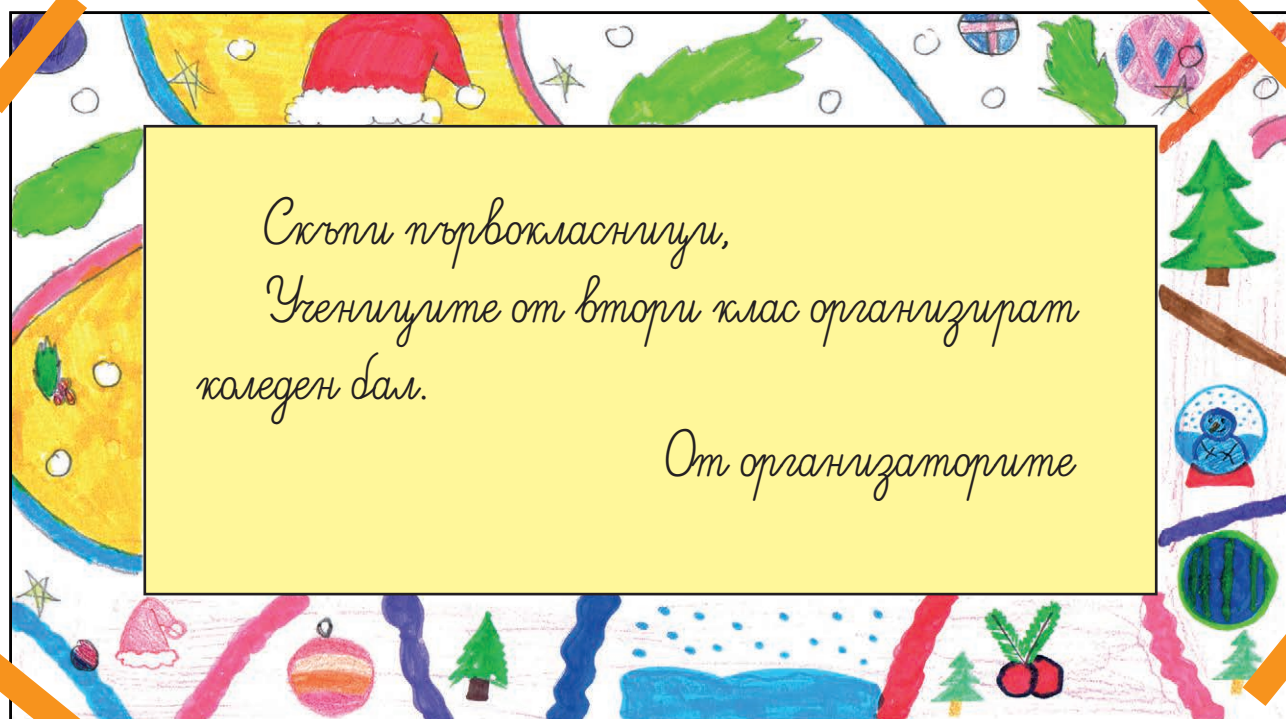

3 Майката на Мила получила съобщение на телефона си. От кого е то? Какво ще се проведе? Кога и къде?

4 Прочети съобщението. Какво липсва в него?

5 В Седмицата на детското четене организирайте ден, посветен на българските народни приказки. Напишете съобщение до учениците от другите класове. Оформете го като плакат и го сложете на видно място в училището.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

Аз съм

МОГА ДА ПИША ПОЗДРАВИТЕЛНА КАРТИЧКА

1 По какви поводи изпращаме и получаваме поздравителни картички? Защо?

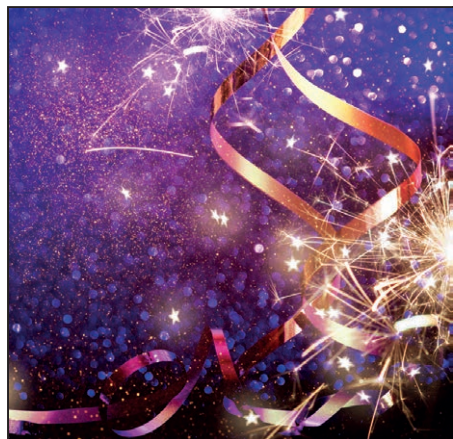
2 За кои празници са подходящи картички със следния текст?

Сурва, сурва година,
весела година!
Живо, здраво до година,
до година, до амина!

Баба Марта бързала,
мартенички вързала,
морави, зелени,
бели и зелени.

3 Как се пише поздравителна картичка?

Скъпи бабо и дядо,
Честита Нова година!
Пожелавам ви здраве,
щастие и дълъг живот!
30.12.2017 г. Собири: Монли

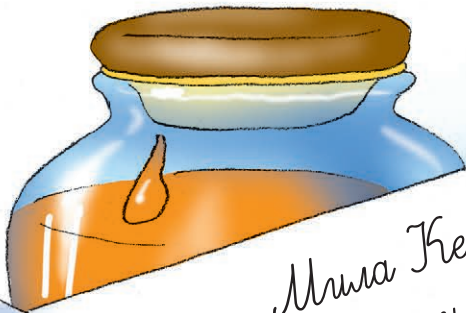

Поздравителната картичка съдържа:

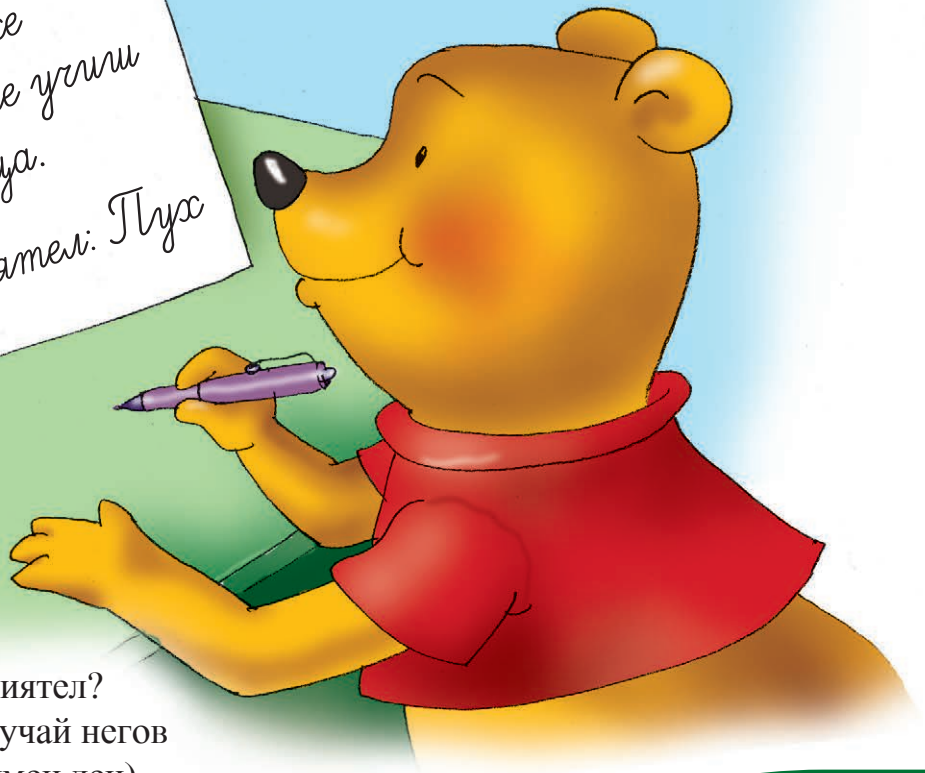
- обръщение;
- дата;
- поздравление;
- име на автора.
- пожелание;

4 Ето как Мечо Пух поздравил Кенга за рождения ѝ ден. Правилно ли е написал поздравителната картичка?

Мила Кенга,
Честит рожден ден!
Пожелавам ти да си много
щастлива. Винаги да се
прижиги за мен и да ме учли
на най-различни неща.
Твой приятел: Пух

- Кой е твоят най-добър приятел?
Поздрави го с картичка по случай негов
личен празник (рожден ден, имен ден).

1 Прочети текста. Отговори на въпросите.

СТОЛЕТНИКЪТ

Растеше в полето самотен стогодишен дъб. Наблизо имаше гора от млади дървета.

Една нощ излезе страшна буря. Силният вятър огъваше стъблата и клоните.

Събудиха се птичките и с писък отлетяха.

След полунощ бурята напрегна всички сили, блъсна стогодишния дъб и го изкърти от земята. Дъбът падна върху тревите и цветята. Бурята се опита да направи същото и с горските дървета, но не успя. Те останаха невредими.

На сутринта покрай падналото дърво минаха двама пътници. По-старият рече:

– Страшна буря е минала през нощта.

Погледни какъв столетник е сгромолясала.

– Едно само не мога да разбера – обади се по-младият, загледан към гората. – Как са оцелели дърветата в гората?

– Много просто – дъбът е бил сам срещу бурята, а дърветата са се борили задружно. Задружната борба е винаги успешна.

Ангел Каралийчев

- Кой е авторът на този текст?
- Какво се е случило през нощта?
- Кой е пострадал от страшната буря?
- Защо горските дървета са останали невредими?
- Прочети изречението, в което се съдържа поуката от текста.

2 Ето как Мони разказал тази история на малкото си братче:

Растял в полето самотен дъб. Наблизо имало гора от млади дървета.

Една нощ излязла буря. Силният вятър огънал клоните на дърветата. Птичките отлетели.

Бурята блъснала дъба. Изкъртила го от земята. Опитала се да направи същото и с горските дървета, но те останали невредими.

На сутринта минали двама пътници край падналото дърво. По-старият пътник се смаял от гледката. Според него бурята е била страшна, щом е сгромолясала такъв столетник като стария дъб. Младият пътник се учудил как са оцелели останалите дървета в гората. По-възрастният обяснил, че дъбът е бил сам срещу бурята. Младите дървета са се борили задружно, а задружната борба е винаги успешна.

- Как Мони е разказал историята за стария дъб и младите дървета? Променил ли е някои думи и изрази на автора?
- Как Мони е представил речта на героите?

– Едно само не мога да разбера – обади се по-младият, загледан към гората. – Как са оцелели дърветата в гората?

Младият пътник се учудил как са оцелели дърветата в гората.

- Продължи изречението: *По-старият пътник обяснил, че...*

Когато разказвам чужд текст:

- Прочитам внимателно текста, за да разбера кои са героите и какво се случва с тях.
- Преразказвам последователно текста.
- Заменям някои думи на автора със свои думи.
- Представям речта на героите като реч на разказвача.

3 Разкажи устно историята на своите съученици така, че да разберат колко е важно да сте задружни. Кои думи и изрази на автора ще използваш?

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

МОГА ДА СЪЧИНЯВАМ ПРИКАЗКА ПО ПОДОБИЕ НА ДРУГА

1 Прочети приказката.

СЪНЯТ НА ВРАБЧЕТО

Заспало сивото врабче под стряхата. Сънувало чуден сън.

Пролетна градина. Дърветата ронят цвят. По клоните кацат дивни птички. Пъстрокрили, с жълти коремчета, с червени крачка и златни главици. Въздъхнало врабчето и си рекло наум:

– Ех, колко несправедлив е този свят! Тия птички имат прелестна премяна, а аз ходя в сива перушина. И аз искам да приличам на шарените птички!

Додето изрече тези думи, една невидима ръка нашарила и него.

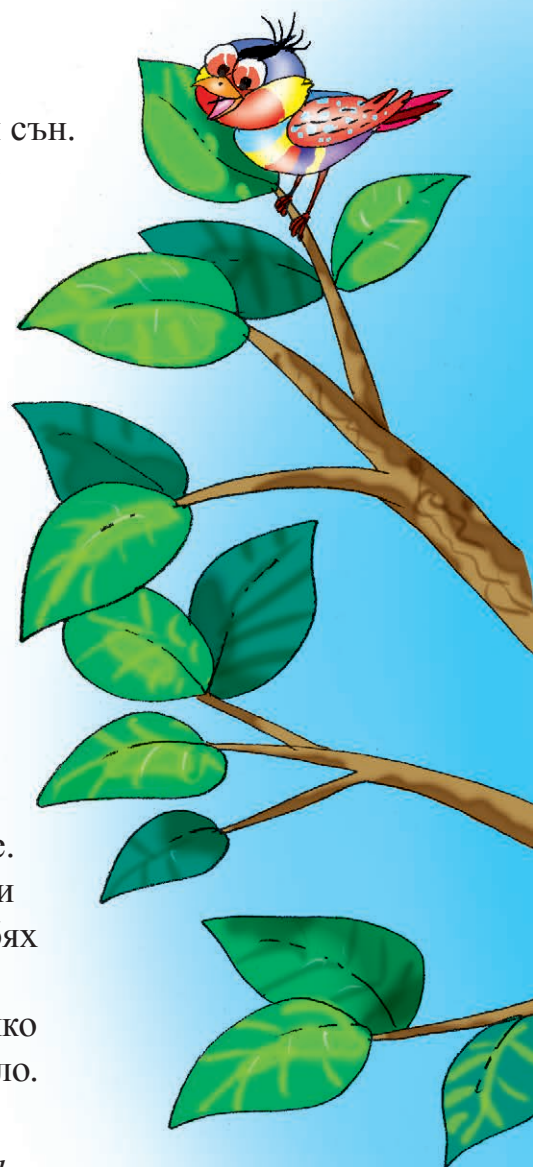
Полетяло врабчето, кацнало на едно клонче и се огледало. Сърцето му трепнало от радост, като видяло, че и то е шарено като хубавите птички. Но докато се радвало, една змия извила глава и отворила уста да го налапа. Изтръпнало от ужас врабчето, подхвъркнало и кацнало на най-високото клонче. Но дошла друга беда. Под дървото стоял ловец с пушка и се канел да го гръмне.

– Майчице – изпищяло врабчето, – защо ми беше тази шарена премяна. Всеки враг ме вижда отдалече. Ако си бях с врабешкото кожухче, никой нямаше да ме забележи.

И изведнъж врабчето се стреснало. Разбрало, че всичко е било само сън. Разтворило крилца и зачуруликало весело.

– Чик-чирик! Чик-чирик!

Българска народна приказка

- За кого се разказва в приказката?
- Какво сънувало врабчето?
- Как завършва приказката?
- Каква поука от своя сън си е извадило врабчето?

По подобие на чужда приказка можеш да съчиниш своя,
като промениш героите, времето или мястото на действието.

2 Съчини своя приказка по подобие на приказката „Сънят на врабчето“.

● Замени героите в нея със свои. Можеш да започнеш така:

Заспал сивият заек под храста. Сънувал чуден сън. Пролетна градина. Дърветата ронят цвят. По клоните кацат дивни птички. Пъстри пеперудки прехвърчат от цвят на цвят. Ето ги и шарените калинки!

● Продължи историята. Помогни си с илюстрациите.

Бъди такъв, какъвто си!

● Как ще завърши твоята приказка?

МОГА ДА СЪЧИНЯВАМ ПРИКАЗКА ПО ДАДЕНО НАЧАЛО

1 Прочети началото на приказката за Пинокио.

Бедният майстор Джепето изработил от парче дърво кукла. Когато била готова, тя най-неочаквано оживяла. Старецът бил много щастлив. Нарекъл дървеното човече Пинокио и го обикнал като свой син.

– Трябва да учиш, за да станеш добър човек!
– съветвал го той. Купил му буквар и го пратил на училище.

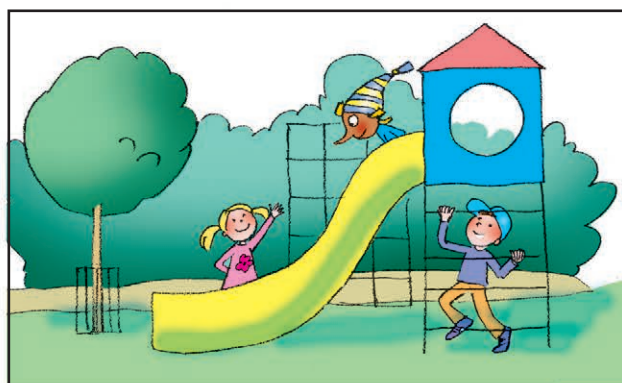
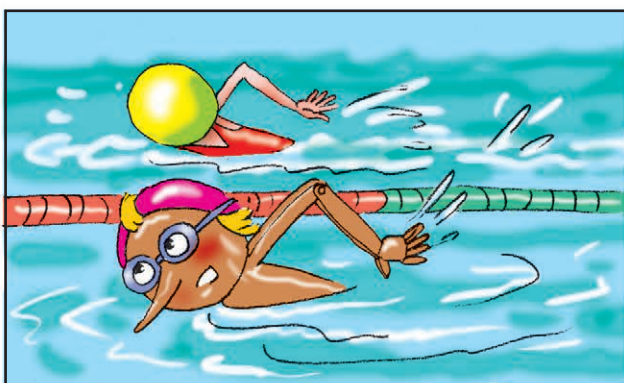

- Какво научаваш от началото на приказката?
- Кой са героите?
- Какъв съвет дава Джепето на своя син?
- Избери по кой път да тръгне твоят герой.

2 Избери и разкажи какво ще се случи с Пинокио.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

Аз с

МОГА ДА СЪЧИНЯВАМ ПРИКАЗКА С ЛЮБИМ ГЕРОЙ

1 Разгледай внимателно картинките и отговори на въпросите под тях.

Помогни си с думите и изразите от колонките вдясно.

Помогни ни! Опасен злодей иска да ни изкорени.

бере красиви цветя,
букет за болната баба,
говори с човешки глас,
непознат злодей,
изкоренява всички цветя

● Къде отишла Червената шапчица?

● С кого разговаряла в гората?

Ще помогна на цветята.

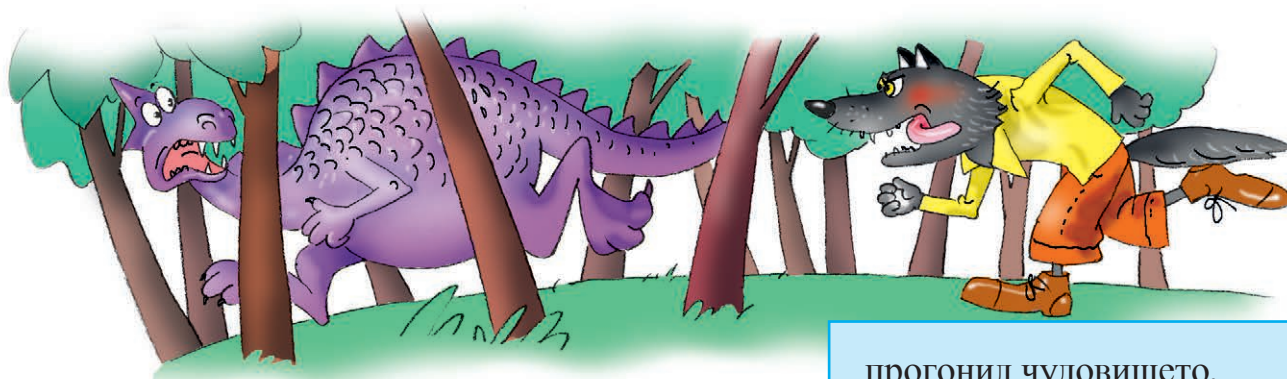
● Каква е молбата на горското цвете?

помолила вълка за помощ,
добър и храбър вълк,
съгласил се да помогне

● Кого помолила за помощ Червената шапчица?

● Какво отговорил добрият вълк?

● Как добрият вълк помогнал на горските цветя?

прогонил чудовището,
през девет планини в десета

благодарни цветя,
услужили ѝ с цветовете
си, плик с лековит чай

● Как горските цветя се отблагодарили за помощта?

погрижили се
за болната баба,
скоро оздравяла

● Как завършва приказката?

2 Как да съчиня своя приказка?

Приказките обикновено започват с „Имало едно време“ или „Това се случило някога, много отдавна“. В тях доброто винаги побеждава.

Кого срещнал?

Какво се случило?

Какво намерил?

Къде отишъл?

Кой е героят?

Имало едно време...

3 Избери подходящо заглавие и разкажи своята приказка за Червената шапчица.

1 Прочети двата текста. По какво си приличат и по какво се различават те?

Празнична торта

Кой е, кой е като мен? Вече съм голяма!
За рождения ми ден торта правим с мама.

Тра-ла-ла, тра-ла-ла, на рожден ден ела.
Ще ядем, ще ядем вкусна торта със крем.

Там свещички ще пламтят над глазура бяла.
Ще ги духна изведнъж, в радост засияла.

Гостите ще ахнат: „Ах! Като теб е сладка!“
Мама ще разкрий пред тях цялата загадка.

Мария Йосифова

- Какво научи от всеки текст?
- Кои думи от двата текста ти помагат да си представиш тортата?

Моята торта

За рождения си ден имам най-красивата торта на света.

Тя е кръгла и е на три етажа. Направена е от хрупкави бисквити, пухкав бял крем, шоколад и сметана. Поръсена е с натрошени бадеми. Украсена е със захарни плодове и пръчици. Най-отгоре са подредени Мечо Пух и приятелите му. А сред тях пламтят осем свещички.

Описанието е текст, в който се описват признаци и качества на предмет, растение, животно, човек, природна картина и други.

Когато създавам текст описание:

- Описвам подробно признаците и качествата.
- Използвам най-подходящите думи.
- Формулирам кратки и ясни изречения.
- Избягвам излишните повторения.

- Според теб кой от двата текста е текст описание?

2 Опиши с думи любимата торта на Зайо.
Следвай примерния план и наблюдавай картинката.

Примерен план

- 1** Коя е любимата торта на Зайо?
- 2** Колко е голяма?
- 3** Каква е формата ѝ?
- 4** От какво е направена?
- 5** С какво е поръсена?
- 6** Каква украса има?

Можеш да започнеш така:

Любимата торта на Зайо е зеленчуковата.

Тя е...

Има...

Направена е от...

Поръсена е с...

Украсена е с...

3 Разделете се на екипи. Организирайте състезателна игра „Кой е предметът?“. Всеки играч описва предмет, без да го назовава. Неговите съотборници трябва да разпознаят предмета за определено време.

1 Прочети двата текста.

Теменужка

Горската теменужка е дребно пролетно цвете. Расте навсякъде край гори, храсталаци, паркове и дворове.

Стъбълцето ѝ е тънко и нежно. Листата са зелени и имат форма на сърчица. Цветовете ѝ най-често са лилави и по-рядко – жълти и бели.

Теменужката излъчва приятен аромат. Тя е предвестник на пролетта.

Из „Албум за растения и животни“

Горски теменужки

Слънчо щом прогони
зимните вихрушки,
цъфнаха на припек
горски теменужки!

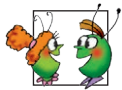
Вижте им цветчето:
синичко, засмяно –
първото букетче
аз набрах за мама!

Веся Паспалева

- Кои думи от двата текста ти помагат да си представиш горската теменужка?

2 Опиши с думи любимото си пролетно цвете.
Помогни си с примерния план.

Примерен план

- 1 Кое е любимото ти пролетно цвете?
- 2 Къде расте?
- 3 Какво е стъблото му?
- 4 Какви са листата му?
- 5 Какви са цветовете му?
- 6 Какъв аромат излъчва?
- 7 Защо го харесвам?

Можеш да започнеш така:	Помогни си с думите и изразите:
<i>Любимото ми пролетно цвете е...</i>	
<i>Расте...</i>	гори, поляни, дворове
<i>Стъблото му е...</i>	тънко, крехко, стройно
<i>Листата му са...</i>	заострени
<i>Цветът му е...</i>	камбанка
<i>Прилича на ...</i>	свещичка
<i>Ухае...</i>	нежен аромат, ухае приятно
<i>Харесвам го, защото...</i>	предвестник

МОГА ДА ОПИСВАМ ЖИВОТНО

1 Прочети двата текста. Кои думи ти помагат да си представиш бухала?

Бухал

Бухалът е птица, която прави силно впечатление. Живее в гори и полета. Едър е на ръст, с бухлата кафеникава перушина, изпъстрен с черни и по-светли шарки. Очите му са големи, с жълто-оранжев цвят, разположени отпред на лицето. Отстрани на главата има два кичура дълги пера, наречени „уши“.

Бухалът е нощна птица. Спи по цял ден и се събужда привечер, за да тръгне на лов. Движи се безшумно и изненадва своите жертви.

По „Албум за растения и животни“

Безшумният ловец

Бухалът е много смешен. Когато наблюдава нещо, което се движи, той го следи с очи. А неговите очи могат да гледат само напред. Затова той трябва да извива цялата си глава. Върти я насам-натам, нагоре-надолу, обръща я наопаки.

Бухалът издава различни звуци, но най-познатият звук е „бу-ху, бу-ху“.

Артър Хорнблоу

2 С какво се храни бухалът? Открий в плетеницата от букви.

т	а	р	а	л	е	ж
о	м	и	ш	к	а	и
п	и	з	м	и	я	в

3 Опиши устно бухала. Помогни си с примерния план.

Примерен план

1 Каква птица е бухалът?

2 Къде живее?

3 С какво е покрито тялото му?

4 Какви са очите му?

5 Къде са разположени?

6 Как се движи?

7 С какво се храни?

8 Какви звуци издава?

9 Какво още знам за него?

Помогни си с думите и изразите:

едра, голяма, нощна, граблива

гори и полета

кафеникава перушина, черни шарки

големи, жълто-оранжев цвят

отпред на лицето

безшумно, плавно

змии, таралежи, мишки, дребни птици

„бу-ху, бу-ху“

Бухалът е символ на мъдростта и дълголетието.

4 Ето каква задача поставил Мони на съучениците си:

Отгатнете кое е моето любимо животно. То е малко и пухкаво. Живее в горите. Има рунтава опашка. Скача от клон на клон. Храни се с жълъди и шишарки. Кое е то?

● Опитай се и ти да поставиш такава задача на твоите приятели.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

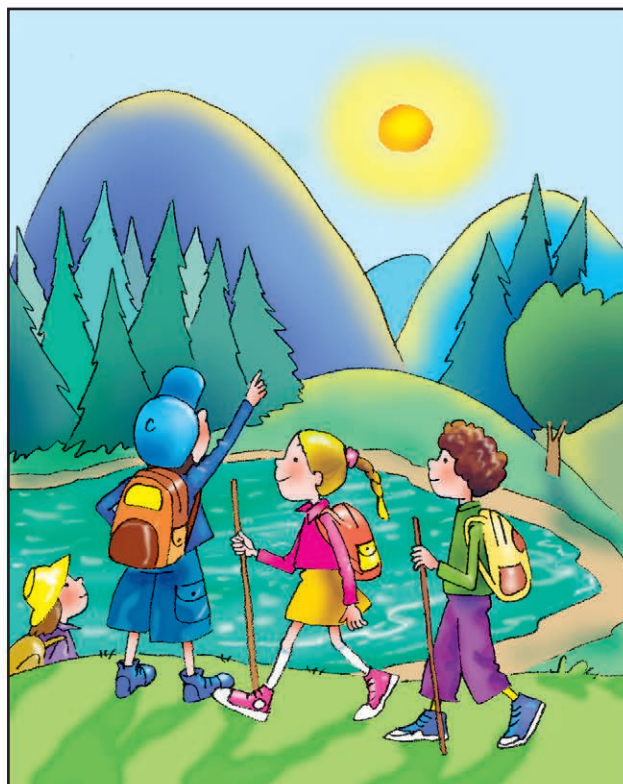
A

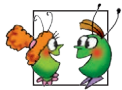

КАК ЩЕ ПРЕКАРАМ ЛЯТНАТА ВАКАНЦИЯ

1 Разгледай илюстрациите. Къде прекарват лятната ваканция Мони и Мила?

2 А ти къде искаш да прекараш лятната ваканция?
Разкажи на съучениците си.

През лятната
ваканция ще ходя
на море. Ще плувам,
ще играя на пясъка...

През лятото обичам
да ходя в планината.
Там ще...

Този ваканция ще
прекарам на село при
баба и дядо. Ще играя
на воля заедно с...

През ваканцията ще
играя на площадката
с приятели. Ще карам
колело, ще ходя на кино...

А

автобус
автомобил
аквариум
антена
Атанас

Б

балкон
балон
банан
барабан
без
бера
биберон
библиотека

В

валез
вкъщи
врабче
враг
връзка
вторник
вход
вятър

Г

гледам
гъдулка

Д

джапанки
джип
джудже
дишам
дъвка

Е

един
езеро
елен
есен

Ж

жив
жълтъд

З

зад
задача
залез
замък
зелен
зъб
зюмбюл

И

иглика
играя
игрив
из
изхвъркна
изход
Ина
инструмент
истина

Й

йога
йод

К

калпика
камък
книжарница
ковач
кола
колан
колело
композитор
компютър
копър
красота
креват
крокодил
кутия
къпина

Л

лежа
летя
лодка

М

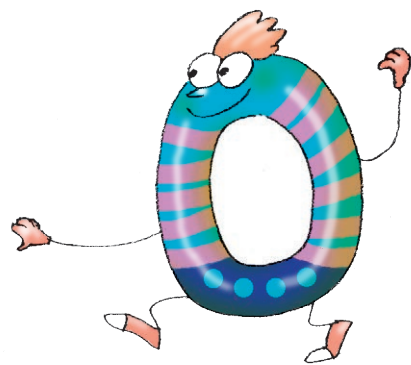
малина
мисля
мисъл
моя
мотор
мълча

Н

над
надясно
наляво

О

обичам
облак
обувка
око
ориз

П

панѐр
 паница
 панталѐн
 пантѐф
 парà
 парà
 пѝша
 плетà
 под
 подàрѣк
 понедѐлник
 правопис
 прегрѣдка
 през
 пѣськ

Р

рàзказ
 разкàзвам
 рисѹвам
 рѝтам

С

самолѐт
 свѝря
 септѐмври
 скѹлптура
 сладолѐд
 след
 спя
 срѣда
 строя
 сѣдам

Т

телефѐн
 тѐнджера
 тетрàдка

У

уплàшен
 ѹча
 ученик
 училище

Ф

февруàри
 филия
 фѹтбол

Х

хлад
 хляб
 хранà

Ц

цвѣрчà
 цѣфтѣ

Ч

чадѣр
 чàкам
 чаршàф
 четà
 четвѣртѣк
 чѐвка
 чудѐсен
 чучулига

Ш

шия
 шоколàд

Щ

щастлив
 щурѐц
 щѣркел

Ъ

ѣгли и ѣгли
 ѣгъл

Ю

юг
 юли
 юни
 ютия

Я

ябълка
 ягода
 ягуàр
 язовец
 Янка
 януàри
 ястие
 ястреб

СЪДЪРЖАНИЕ

	ЗНАЯ КАКВО Е ТЕКСТ	4
	ЗНАЯ КАКВО Е ИЗРЕЧЕНИЕ	5
	ЗНАЯ КАКВО СА ЗВУК И БУКВА	6
	ЗНАЯ БЪЛГАРСКАТА АЗБУКА	7
	МОГА ДА ПОДРЕЖДАМ БУКВИТЕ ПО АЗБУЧЕН РЕД	8
	МОГА ДА ОТКРИВАМ УДАРЕНАТА СРИЧКА В ДУМИ	10
	МОГА ДА ДЕЛЯ ГЛАСНИТЕ ЗВУКОВЕ НА ТЕСНИ И ШИРОКИ	12
	МОГА ДА ДЕЛЯ СЪГЛАСНИТЕ ЗВУКОВЕ НА ЗВУЧНИ И БЕЗЗВУЧНИ	14
	ЗНАЯ КАК СЕ ПИШАТ ГЛАСНИТЕ И СЪГЛАСНИТЕ	16
	МОГА ДА ПИША ДУМИ С Я, Ю, Щ, ДЖ, ДЗ, ЙО, БО	18
	РАЗПОЗНАВАМ ИЗРЕЧЕНИЯТА В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК.....	20
	МОГА ДА РАЗПОЗНАВАМ СЪОБЩИТЕЛНО ИЗРЕЧЕНИЕ.....	22
	МОГА ДА РАЗПОЗНАВАМ ВЪПРОСИТЕЛНО ИЗРЕЧЕНИЕ	24
	ЗНАЯ КАК ДА ИЗПОЛЗВАМ ИЗРЕЧЕНИЯТА В РЕЧТА	26
	МОГА ДА ПРЕНАСЯМ ЧАСТИ ОТ ДУМА НА НОВ РЕД	28
	ЗНАЯ КАКВО НАЗОВАВАМЕ С ДУМИТЕ.....	30
	РАЗПОЗНАВАМ ГЛАГОЛА КАТО ЧАСТ НА РЕЧТА	32
	ЗНАЯ КАК ДА ОПРЕДЕЛЯМ ЧИСЛОТО НА ГЛАГОЛА.....	34
	МОГА ДА ИЗГОВАРЯМ И ПИША ПРАВИЛНО ГЛАГОЛИТЕ	36
	РАЗПОЗНАВАМ СЪЩЕСТВИТЕЛНОТО ИМЕ КАТО ЧАСТ НА РЕЧТА	38
	РАЗПОЗНАВАМ СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ НАРИЦАТЕЛНИ И СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ СОБСТВЕНИ ИМЕНА.....	40
	РАЗПОЗНАВАМ УМАЛИТЕЛНИТЕ СЪЩЕСТВИТЕЛНИ ИМЕНА	42
	ЗНАЯ КАК ДА ОТКРИВАМ РОДА И ЧИСЛОТО НА СЪЩЕСТВИТЕЛНОТО ИМЕ	44

	МОГА ЗА ИЗГОВАРЯМ И ПИЩА ПРАВИЛНО СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ ИМЕНА	46
	РАЗПОЗНАВАМ ПРИЛАГАТЕЛНОТО ИМЕ КАТО ЧАСТ НА РЕЧТА ...	48
	МОГА ДА СЪГЛАСУВАМ ПРИЛАГАТЕЛНОТО ИМЕ СЪС СЪЩЕСТВИТЕЛНОТО ПО РОД И ЧИСЛО	50
	МОГА ДА ИЗГОВАРЯМ И ПИЩА ПРАВИЛНО ПРИЛАГАТЕЛНИТЕ ИМЕНА	52
	ПОЗНАВАМ ЧАСТИТЕ НА РЕЧТА.....	54
	КАКВО НАУЧИХ ЗА ЗВУКОВЕТЕ, ДУМИТЕ И ИЗРЕЧЕНИЯТА В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК.....	56
	ЗНАЯ ОТ КАКВО Е ИЗГРАДЕН БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК	58
	РАЗКАЗВАМ ЗА МОЕТО РОДНО МЯСТО	60
	МОГА ДА РАЗКАЗВАМ ПО СЕРИЯ ОТ КАРТИНИ.....	62
	МОГА ДА ОБЩУВАМ УСТНО И ПИСМЕНО	64
	МОГА ДА ОБЩУВАМ ЧРЕЗ РАЗЛИЧНИ СРЕДСТВА	66
	МОГА ДА ИЗПОЛЗВАМ ВЕЖЛИВИ ДУМИ.....	68
	МОГА ДА ИЗПОЛЗВАМ ПОДХОДЯЩИ ДУМИ И ИЗРАЗИ.....	70
	МОГА ДА ПИЩА КРАТКИ СЪОБЩЕНИЯ	72
	МОГА ДА ПИЩА ПОЗДРАВИТЕЛНА КАРТИЧКА.....	74
	МОГА ДА РАЗКАЗВАМ ПОЗНАТ ТЕКСТ.....	76
	МОГА ДА СЪЧИНЯВАМ ПРИКАЗКА ПО ПОДОБИЕ НА ДРУГА.....	78
	МОГА ДА СЪЧИНЯВАМ ПРИКАЗКА ПО ДАДЕНО НАЧАЛО	80
	МОГА ДА СЪЧИНЯВАМ ПРИКАЗКА С ЛЮБИМ ГЕРОЙ.....	82
	МОГА ДА ОПИСВАМ ПРЕДМЕТ.....	84
	МОГА ДА ОПИСВАМ РАСТЕНИЕ.....	86
	МОГА ДА ОПИСВАМ ЖИВОТНО.....	88
	КАК ЩЕ ПРЕКАРАМ ЛЯТНАТА ВАКАНЦИЯ	90
	МОЯТ ПРАВОПИСЕН РЕЧНИК.....	92

*Пенка Петрова Димитрова
Мария Георгиева Бончева
Невена Йорданова Петрова*

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК ЗА 2. КЛАС

Рецензенти: *Бояна Кирилова, Наташа Паунова*
Редактор *Поли Рангелова*
Художник на корицата, илюстрации и графичен дизайн „ХРИС – 2001“ ЕООД
Художник редактор *Вихра Янчева*
Технически редактор *Мариана Димитрова*
Коректор *Жана Ганчева*

ISBN 978–619–222–091–4

Българска. Издание I. Формат 60x90/8. Печ. коли 12. Изд. коли 12.
Код 10201207307.

Издателство „Просвета Плюс“ ЕООД – София 1618, ул. „Земеделска“ № 2
www.prosveta.bg
www.e-uchebnik.bg

Печат „Инпринт“ АД – Пловдив

ПЕНКА ДИМИТРОВА

МАРИЯ БОНЧЕВА

НЕВЕНА ПЕТРОВА

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

ЗА ВТОРИ КЛАС

2.

ISBN 978-619-222-091-4

9 786192 220914

www.prosveta.bg • www.e-uchebnik.bg

ГОЛЯМОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ